

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i
Hercegovine
ŽUPANIJA POSAVSKA

Dokument okvirnog proračuna Županije Posavske

Ministarstvo financija Županije Posavske

2018-2020

Orašje, srpanj 2017.godine

Sadržaj

Popis skraćenica	3
Popis tablica, grafova i priloga	4
Izvršni sažetak	5
Poglavlje 1: Uvod u Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2018.-2020.g.	6
1.1. Uvod	6
Poglavlje 2: Srednjoročna makroekonomska prognoza	7
2.1. Uvod	7
2.2. Svijet	7
2.3. Europodručje	9
2.4. Makroekonomsko stanje i trendovi u BiH i FBiH	12
2.5. Makroekonomski pokazatelji Županije Posavske u 2016.godini	16
2.6. Strateški ciljevi i usmjerenja u razdoblju 2018.-2020.	21
Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija	22
3.1. Uvod	22
3.2. Neizravni porezi koji se prikupljaju na račun Uprave za neizravno oporezivanje	22
3.3. Prihodi koji se prikupljaju od strane Županije	23
3.4. Rizici po projekcije prihoda	31
Poglavlje 4: Upravljanje potrošnjom javnog sektora	32
4.1. Opća struktura i trendovi	32
4.2. Plaće i naknade u javnom sektoru	34
4.3. Izdaci za materijal i usluge	34
4.4. Transferi	35
4.5. Kapitalni izdaci	38
4.6. Izdaci po osnovi povrata sredstava, unutarnjeg duga, kredita i kamata	39
4.7. Srednjoročne procjene potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji	40
Poglavlje 5: Proračunski prioriteti za razdoblje 2018.-2020.g.	41
5.1. Uvod	41
5.2. Novi trendovi u potrošnji sektora	41
5.3. Pregled prioriteta proračunskih korisnika	43
5.4. Proračunski prioriteti po sektorima i korisnicima za razdoblje 2018.-2020. godina	45
5.5. Analiza proračunskih prioriteta	47
Prilog 1: Okvirna fiskalna tablica Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.g. (u KM)	50
Prilog 2: Gornje granice rashoda po pror.korisniku za 2018. godinu (u KM)	51

Popis skraćenica

Skraćenice	Puni naziv
2018.-20.	Srednjoročno razdoblje od 2018.do 2020.godine
BDP	Bruto domaći proizvod
BiH	Bosna i Hercegovina
DOP	Dokument okvirnog proračuna
DEP	<i>Directorate of Economic Planning</i> (Direkcija za ekonomsko planiranje)
DG ECFIN	Glavna uprava Europske komisije za ekonomske i financijske poslove
ESB	Europska središnja banka
EU	Europska unija
FBiH (ili Federacija)	Federacija Bosne i Hercegovine
HIPC	Zaduženost najsiromašnijih zemalja
IMF	Međunarodni monetarni fond (International Monetary Fund)
KM	Konvertibilna marka
Mil	Milijun
MMF	Međunarodni monetarni fond
PDV	Porez na dodanu vrijednost
RS	Republika Srpska
UN	Ujedinjeni narodi
USD	Američki dolari

Popis tablica, grafova i priloga

Naziv	Stranica
Tablica 2.1. Pregled projekcija svjetske ekonomije (izvadak)	8
Graf 2.1. Svijet (projicirano kretanje BDP-a i cijena nafte)	8
Graf 2.2. Realni BDP Europskog područja i HIPC Europskog područja	9
Tablica 2.2. Makroekonomske projekcije za Europsko područje (godišnje postotne promjene)	11
Tablica 2.3. Makroekonomski pokazatelji FBiH za razdoblje 2013.-2016.g.	12
Tablica 2.4. Makroekonomski pokazatelji i projekcije za BiH (2017.-2020.)	13
Tablica 2.5. Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za razdoblje 2015.-2020.godina	15
Graf 2.3. Razina razvijenosti po općinama u 2016. godini	16
Graf 2.4. Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo po općinama u 2016. godini	17
Graf 2.5. Stupanj zaposlenosti i stupanj aktivnosti stanovništva po općinama u 2016. godini	17
Graf 2.6. Stupanj nezaposlenosti, radna snaga i broj nezaposlenih po općinama u 2016. godini	18
Tablica 2.6. Indeksi industrijske proizvodnje prema GIG, KD BiH 2010, Županija Posavska 2016. godina	18
Graf 2.7. Pregled plaća po općinama u 2016. godini	18
Tablica 2.7. Broj umirovljenika i iznos mirovina, Županija Posavska 2016. godina	19
Graf 2.8. Broj registriranih poslovnih subjekata po općinama u 2016.g.	19
Graf 2.9. Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca po općinama u 2016. g.	20
Tablica 2.8. Osnovni pokazatelji razvoja FBiH i Županije Posavske u 2015. i 2016. godini	20
Tablica 3.1. Izvršenje prihoda na JR za 2016.g., revidirane projekcije za 2017.g. i projekcije za razdoblje 2018.-2020.-OS	23
Graf 3.1. Neto prihodi JR s putarinama za razdoblje 2016.-2020.g (u mil. KM)	23
Tablica 3.2. Izvršenje prihoda i projekcije prihoda od neizravnih poreza ŽP i općina pojedinačno na JR (2016.-2020.)	24
Graf 3.2. Prihodi od neizravnih poreza Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020. godina	24
Tablica 3.3. Izvršenje prihoda i projekcije prihoda od neizravnih poreza za direkcije cesta (2016.-2020.)	25
Tablica 3.3.(a) Projekcije prihoda od neizravnih poreza za direkcije cesta za razdoblje 2017.-2020.g.- općine pojedinačno	25
Tablica 3.4. Izvršenje prihoda i projekcije prihoda od poreza na dobit (2016.-2020.)	26
Graf 3.3. Prihodi od poreza na dobit Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020. g.	26
Tablica 3.5. Izvršenje prihoda i projekcije prihoda od poreza na dohodak (2016.-2020.)	27
Graf 3.4. Prihodi od poreza na dohodak Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020. godina	27
Tablica 3.6. Izvršenje, plan i projekcije neporeznih prihoda (2016.-2020.)	28
Graf 3.5. Neporezni prihodi za razdoblje 2016.-2020. godina (Proračun ŽP)	28
Tablica 3.7. Izvršenje, plan i projekcije tekućih i kapitalnih grantova te kapitalnih primitaka ŽP (2016.-2020.)	29
Tablica 3.8. Prihodi, primici i financiranje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.	30
Graf 3.6. Prihodi, potpore i primici Proračuna ŽP za razdoblje 2016.-2020.g.	30
Tablica 3.9. Porezni i neporezni prihodi proračuna općina ŽP za razdoblje 2016.-2020.g.	30
Tablica 4.1. Planirana struktura potrošnje Proračuna ŽP za 2018.g.	32
Graf 4.1. Planirana struktura potrošnje za 2018.g. (iskazano u % ukupnog Proračuna)	32
Tablica 4.2. Kretanje strukture potrošnje Proračuna ŽP za razdoblje 2016.-2020.g.	32
Tablica 4.3. Plaće u Proračunu Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.	34
Graf 4.2. Omjer troškova zaposlenih i ukupnog Proračuna ŽP u razdoblju 2016.-2020.	35
Graf 4.3. Kretanje ukupnih transfera Proračuna ŽP u razdoblju 2016.-2020.g.	36
Tablica 4.4. Kapitalni izdaci Proračuna ŽP za razdoblje 2016.-2020.g.	38
Graf 4.4. Kretanje kapitalnih izdataka Proračuna ŽP u razdoblju 2016.-2020.g.	38
Tablica 4.5. Izdaci po osnovi povrata sredstava, unut.duga, kredita i kamata Proračuna ŽP u razdoblju 2016.-2020.	39
Graf 4.5. Udio izdataka za otplate dugova u ukupnom Proračunu ŽP u razdoblju 2016.-2020.	39
Tablica 4.6. Struktura potrošnje Proračuna ŽP za razdoblje 2016.-2020.g.	40
Graf 5.1. Struktura planirane sektorske potrošnje Proračuna ŽP za 2018.g.	42
Graf 5.2. Struktura potrošnje po funkcionalnim sektorima za razdoblje 2017.-2019.g.	42
Tablica 5.1. Potrošnja po funkcionalnim sektorima Proračuna ŽP za razdoblje 2016.-2020.g.	43
Tablica 5.2. Zahtijevana dodatna sredstva za razdoblje 2018.-2020.g.	44
Tablica 5.3. Gornje granice potrošnje po proračunskim korisnicima za razdoblje 2017.-2020.g.	46
Prilog 1. Okvirna fiskalna tablica Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.g. (u KM)	50
Prilog 2. Gornje granice rashoda po proračunskom korisniku za 2018. godinu (u KM)	51

Izvršni sažetak

<i>Uvod u sveobuhvatan proces srednjoročnog planiranja proračuna zasnovan na politikama</i>	Dat je kratki uvod i pozadinske informacije uz DOP za razdoblje 2018.-2020.g., u kontekstu procesa planiranja i izrade srednjoročnog proračuna Županije. Predstavljene osnove politika na kojima se temelji izrada proračuna (Srednjoročnu razvojnu strategiju BiH, prioritete Vlade, srednjoročne strateške ciljeve Županije).
<i>Srednjoročna makroekonomska prognoza</i>	Dat je sažetak osnovnih makroekonomskih pokazatelja, pretpostavki na kojima se zasnivaju i prognoze za srednjoročno razdoblje, kao i rizici po makroekonomske projekcije
<i>Srednjoročna fiskalna strategija</i>	Sažetak opće fiskalne strategije: • Ukupni prihodi • Rizici po projekciji prihoda
<i>Upravljanje potrošnjom javnog sektora</i>	Sažetak problematike upravljanja potrošnjom javnog sektora i gruba struktura proračuna, uključujući kratki osvrt na: • Zakon o plaćama u javnom sektoru • Materijalne troškove • Transfere
<i>Proračunski prioriteti</i>	Sažetak proračunskih prioriteta za srednjoročno razdoblje, uključujući: • Trendove u potrošnji sektora • Prioritete proračunskih korisnika Županije • Analizu prioriteta po sektorima
<i>Preporuke</i>	Ministar financija preporučuje Vladi Županije Posavske da: • Usvoji Dokument okvirnog proračuna, što predstavlja prvu fazu u proračunskom ciklusu 2017.-19.g. • Odobri ukupna proračunska ograničenja za narednu godinu i načelno odobri razine za dvije naredne fiskalne godine i • Odobri početna proračunska ograničenja proračunskih korisnika izložena u dokumentu, koja ujedno čine gornje granice rashoda za izradu proračuna za 2017. godinu.

Poglavlje 1: Uvod u Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2018.-2020.g.

1.1. Uvod

Dokument okvirnog proračuna Županije Posavske (u daljnjem tekstu: DOP ŽP) za razdoblje 2018.-2020. godine, a koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za isto razdoblje, pripremljen je sukladno Zakonu o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16).

DOP je akt koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze proračunskih sredstava i izdataka za naredne tri godine i na kojima se temelji priprema i izrada proračuna. Izrada DOP-a se temelji na procjeni gospodarskog razvitka, razvitka socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja i prognozi prihoda i rashoda.

Vlada Županije Posavske je u 2006. godini prvi put pripremala DOP kao dio proračunskog planiranja pristupom Srednjoročnog okvira planiranja i pripreme proračuna. Osnovni cilj DOP-a je pomoći Vladi Županije Posavske da razvije bolju stratešku osnovu za raspodjelu proračuna koja se zasniva na navedenim prioritetnim politikama i ciljevima.

Moderni proces srednjoročnog planiranja proračuna je proces koji:

- (1) ima jasno definiran proračunski kalendar i raspodjelu odgovornosti,
- (2) ima jasnu fiskalnu strategiju zasnovanu na razini raspoloživih vladinih resursa,
- (3) utvrđuje prioritetne raspodjele ograničenih resursa na najvažnije ekonomske i socijalne prioritetne politike Vlade Županije Posavske,
- (4) unapređuje predvidivost proračunskih politika i financiranje,
- (5) osigurava učinkovitije i djelotvornije korištenje vladinih resursa,
- (6) unapređuje transparentnost i odgovornost vladinih politika, programa i procesa donošenja odluka,
- (7) osigurava razmatranje financijskih učinaka u narednim godinama, pri donošenju odluka u vezi s politikama, te donošenje tih odluka tokom ciklusa planiranja proračuna.

Od 2006. godine DOP je pripreman tijekom realizacije Projekta za jačanje upravljanja javnim financijama u Federaciji BiH uz podršku Odjela za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) putem konzultantske kuće PKF.

Izrada DOP-a za trogodišnje razdoblje je postala uobičajena praksa na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini u proteklih nekoliko godina. Ovaj dokument je glavni rezultat izrade i planiranja srednjoročnog proračuna po metodologiji „10 koraka“, koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Izrada i upravljanje proračunom zasniva se na DOP-u koji obuhvaća najmanje fiskalnu i dvije naredne fiskalne godine. Osnove za izradu proračuna zasnivaju se na procjeni gospodarskog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih indikatora, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene DOP-om. DOP predstavlja preliminarni nacrt proračuna za 2018. godinu, te daje predviđanja za 2019. i 2020. godinu.

DOP je vrlo koristan instrument u stvaranju kvalitetnije strateške osnove za raspodjelu proračunskih sredstava, obzirom da se temelji na prioritetima i politikama Vlade.

Poglavlje 2: Srednjoročna makroekonomska prognoza

2.1. Uvod

U ovom poglavlju biti će izložene srednjoročne makroekonomske prognoze koje obuhvaćaju analizu makroekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) i Odjelenja za makroekonomske analize UIO, te makroekonomske prognoze i projekcije Županije Posavske Sektora za proračun Ministarstva financija Županije Posavske polazeći od projekcije DEP-a te podataka Agencije za statistiku BiH, Federalnog zavoda za statistiku, Federalnog zavoda za programiranje razvoja i ostalih relevantnih institucija.

2.2. Svijet¹

Procjenjuje se da je globalni rast u trećem kvartalu 2016. godine iznosio oko 3% - što ne odstupa značajno od zabilježenog u prva dva kvartala tekuće godine. Međutim, ovakav stabilan prosječni stupanj rasta prikriva divergentna događanja u različitim skupinama zemalja. Zabilježen je veći od očekivanog rast u razvijenim ekonomijama, najvećim dijelom uslijed djelomičnog oporavka proizvodnih outputa. Nasuprot tom, u određenim ekonomijama u razvoju došlo je do usporavanja rasta.

Među razvijenim ekonomijama u SAD-u u drugoj polovici 2016. godine osobito su ojačale aktivnosti, te se njihova ekonomija približila stanju pune zaposlenosti. Izlazni rezultati su ostali ispod potencijalnih u većem broju ostalih razvijenih ekonomija, a osobito u eurozoni. Preliminarni podaci o rastu u trećem kvartalu 2016. godine pokazali su nešto veći rast od planiranog u zemljama kao što su Španjolska i Ujedinjeno Kraljevstvo, gdje se domaća potražnja držala bolje od očekivanog nakon nastupanja Brexit-a. Usporedba povijesnih podataka o rastu također ukazuje da je stopa rasta Japana u 2016. godini bila jača nego što je predviđeno.

Stanje na tržištima u nastanku i ekonomijama u razvoju i dalje je prilično diverzificirano. Stopa rasta u Kini je bila nešto veća od očekivanog, dok su s druge strane, slabije aktivnosti od očekivanog registrirane u nekim zemljama Latinske Amerike koje su trenutno u recesiji, kao što su Argentina i Brazil, te Turska, koja se suočila s oštrim rezom prihoda od turizma. Aktivnosti u Rusiji su bile nešto bolje od očekivanih, dijelom zahvaljujući stabilnijim cijenama nafte.

Najnovija istraživanja pokazuju da će ekonomske aktivnosti u razvijenim zemljama, kao i u zemljama u razvoju, ubrzati rast u 2017. i 2018. godini na oko 3,4% i 3,6%. Ova predviđanja su osobito nesigurna u svjetlu potencijalnih promjena u političkom stavu SAD-a. Projekcija za SAD je najvjerojatnija u širokom rasponu mogućih scenarija. Ona pretpostavlja fiskalni stimulans koji će voditi do rasta od 2,3% u 2017. godini i 2,5% u 2018. godini, kumulativnog povećanja BDP-a za 1/2 postotnog boda u odnosu na prethodne projekcije. Projekcije rasta za 2017. godinu, u usporedbi s prethodnim projekcijama, poboljšane su i za Njemačku, Japan, Španjolsku i Ujedinjeno Kraljevstvo, uglavnom oslanjajući se na prilično snažne performanse u zadnjem dijelu 2016. godine. Ove bolje projekcije, s druge strane, kompenziraju smanjena očekivanja za Italiju i Koreju.

Primarni čimbenik, na kojemu se temelji jačanje globalne perspektive u 2017. i 2018. godini, je projicirani nastavak rasta zemalja u razvoju. To podrazumijeva postupnu normalizaciju uvjeta u većem broju ekonomija koje trenutno prolaze kroz makroekonomske poteškoće. Procjenjuje se da će stopa rasta zemalja u razvoju doseći 4,5% u 2017. godini te 4,8% u 2018. godini. Poboljšani rast se očekuje u Kini i Nigeriji dok se usporavanje rasta očekuje u Indiji, Indoneziji, Tajlandu, Latinskoj Americi (Argentina, Brazil, Meksiko i Venezuela) te u Saudijskoj Arabiji.

Rizici za perspektive globalnog rasta su dvostrani:

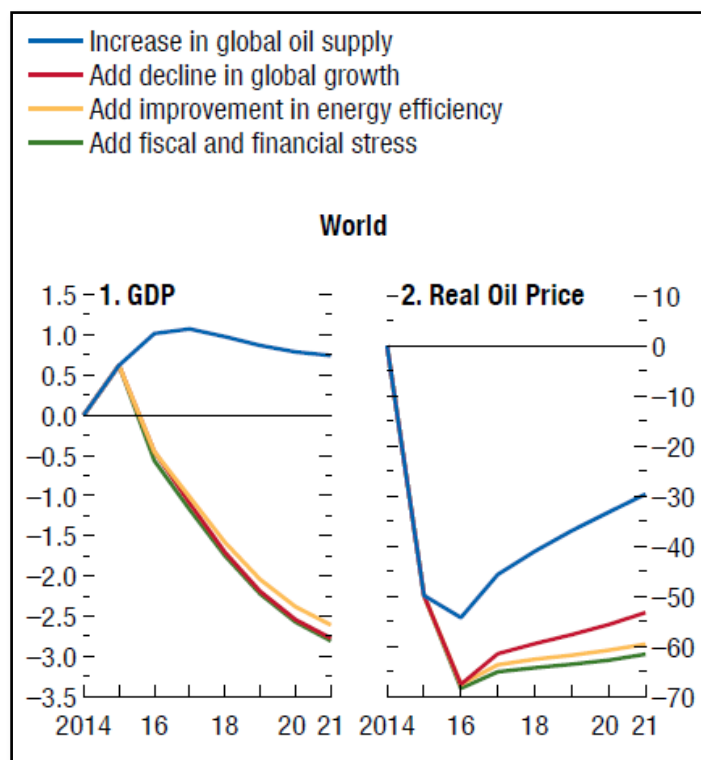
¹ Izvor: World Economic Outlook Update, January 2017, IMF

- Nedavna politička događanja ističu sukobljeni konsenzus o dobrobitima prekogranične ekonomske integracije. Potencijalno širenje globalnih neuravnoteženosti bi moglo dalje intenzivirati protekcionističke pritiske. Povećane restrikcije u globalnoj trgovini i migracijama bi naškodile proizvodnosti i prihodima, te se automatski negativno odrazile na tržište.
- U onim razvijenim ekonomijama koje imaju lošu platnu bilancu manjak privatne potražnje na duže vrijeme i neučinkovit napredak u reformama (uključujući popravljivanje stanja platne bilance) bi mogle dovesti do trajno nižeg rasta i inflacije, s negativnim implikacijama na dinamiku otplate dugova.
- Velik korporativni dug, opadajuća profitabilnost i loše stanje računa u nekim od velikih tržišnih ekonomija u razvoju ukazuju da su te zemlje još uvijek izložene užim globalnim financijskim uvjetima i deprecijaciji.
- Geopolitički rizici i širok raspon drugih neekonomskih čimbenika nastavljaju opterećivati perspektive u različitim regijama – građanski rat i unutarnji sukobi u dijelovima Srednjeg Istoka i Afrike, tragično stanje s izbjeglicama i migrantima u Europi, teroristički napadi širom svijeta, produljeni učinci suše u istočnim i južnim dijelovima Afrike i širenje Zika virusa.

Tablica 2.1. Pregled projekcija svjetske ekonomije (izvadak)

	2016	2017	2018	2019
Razvijene ekonomije (stopa rasta u %)	3,1	3,4	3,6	-
Ekonomije u razvoju (stopa rasta u %)	4,1	4,5	4,8	-
Svjetski realni BDP (bez eurozone) – god.stope promjene %	3,2	3,5	3,8	3,8
Svjetska trgovina (bez europodručja) – god. stope promjene u %	0,9	4,4	3,8	3,9

Izvor: WEO Update, January 2017, IMF

Graf 2.1. Svijet (projicirano kretanje BDP-a i cijena nafte), Izvor: IMF World Economic Outlook, April 2017.

2.3. Europodručje²

Očekuje se da će se gospodarski oporavak u eurozoni nastaviti bržim tempom od predviđenoga. Realni BDP trebao bi u projekcijskom razdoblju rasti po godišnjoj stopi od približno 1,8%. Očekivani globalni oporavak poduprijet će izvoz eurozone, dok bi se domaća potražnja tijekom projekcijskog razdoblja trebala održati zahvaljujući vrlo prilagodljivoj monetarnoj politici, napretku postignutom u razduživanju u svim sektorima te kontinuiranom poboljšanju uvjeta na tržištu rada. Inflacija mjerena HIPC-om trebala bi se kretati putanjom u obliku slova V i dosegnuti 1,6% u 2019. Znatno pozitivan učinak inflacije cijena energije mjerene HIPC-om u 2017. smanjit će se u 2018. i 2019., dok će inflacija mjerena HIPC-om bez energije i prehrambenih proizvoda postupno rasti kako se bude smanjivala neiskorištenost gospodarskih kapaciteta.

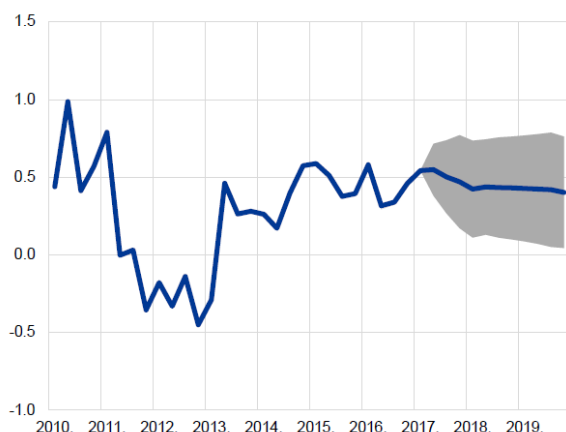
Poslije postojanog rasta u prvom tromjesečju 2017. povoljni kratkoročni pokazatelji upućuju na nastavak snažnog zamaha u kratkoročnom razdoblju. Posljednjih mjeseci nastavilo se poboljšanje uvjeta na tržištu rada, dok u dijelu država eurozone zbog sve brojnije radne snage nestaju uska grla koja su bila prepreka rastu zaposlenosti i dok se u većini država eurozone nezaposlenost naglo smanjuje. Pouzdanje poduzeća i potrošača, koje je već bilo na visokim razinama, posljednjih mjeseci nastavilo se poboljšavati u svim sektorima i državama, što upućuje na nastavak postojanog rasta u kratkoročnom razdoblju.

Realni BDP u projekcijskom razdoblju trebao bi rasti po sljedećim stopama: 1,9% u 2017., 1,8% u 2018. i 1,7% u 2019. Očekuje se da će domaću potražnju tijekom projekcijskog razdoblja i dalje podupirati više povoljnih čimbenika. Vrlo prilagodljiva monetarna politika ESB-a i dalje se prenosi na gospodarstvo, a tržišna očekivanja povezana s budućim kamatnim stopama ugrađena u tehničke pretpostavke ovih projekcija i dalje upućuju na niske razine tijekom projekcijskog razdoblja. Nastavlja se oporavak bankovnog kreditiranja nefinancijskih društava potaknut niskim kamatama, rastom potražnje za kreditima i povoljnim uvjetima ponude kredita. Domaću potražnju podupiru i daljnja poboljšanja uvjeta na tržištu rada te manja potreba za razduživanjem. Očekuje se da će tijekom projekcijskog razdoblja ojačati i globalni gospodarski oporavak, što će poduprijeti izvoz eurozone.

(tromjesečni podatci)

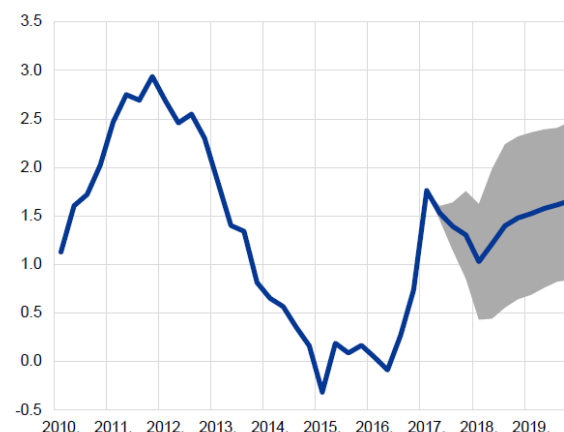
Realni BDP europodručja²

(stope promjene u odnosu na prethodno tromjesečje)

HIPC europodručja

(stope promjene u odnosu na prethodnu godinu)

¹ Rasponi prikazani oko središnjih projekcija temelje se na razlikama između stvarnih rezultata i prošlih projekcija, koje se izrađuju već niz godina. Širina raspona dvaput je veća od prosječne apsolutne vrijednosti tih razlika. Metoda kojom su ti rasponi izračunani, a koja uključuje reviziju za izvanredne događaje, opisana je u dokumentu *New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges*, ESB, prosinac 2009., koji je dostupan na mrežnim stranicama ESB-a.

² kalendarski prilagođeni podatci

Graf 2.2. Realni BDP Europodručja i HIPC Europodručja, Izvor: ESB Makroekonomske projekcije stručnjaka Eurosustava za europodručje, lipanj 2017.

² Izvor: ESB Makroekonomske projekcije stručnjaka Eurosustava za europodručje, lipanj 2017.

Trebao bi se nastaviti oporavak osobne potrošnje, no zamah će biti malo slabiji nego u 2016.

Posljednjih mjeseci u sve je više država raslo pouzdanje potrošača i doseglo razine koje su zamjetno više od dugoročnog prosjeka u uvjetima sve boljih općih gospodarskih očekivanja i povoljnijih individualnih financijskih očekivanja. Kratkoročne izglede za osobnu potrošnju podupiru i daljnja poboljšanja uvjeta na tržištu rada u posljednje vrijeme.

Rast nominalnog raspoloživog dohotka trebao bi se postupno povećavati tijekom projekcijskog razdoblja, premda će visoka inflacija oslabiti realnu kupovnu moć kućanstava.

Doprinos bruto nadnica i plaća rastu nominalnog raspoloživog dohotka trebao bi rasti tijekom projekcijskog razdoblja poduprt daljnjim rastom zaposlenosti i većim rastom naknada po zaposlenom. Očekuje se znatan pad rasta realnog raspoloživog dohotka u 2017., prije svega zbog predviđenog rasta inflacije cijena energije, kao i njegov postupni oporavak u sljedećem razdoblju.

Predviđa se da će oporavak svjetske potražnje poduprijeti izvoz u države izvan eurozone.

Procjenjuje se da je inozemna potražnja eurozone u drugoj polovini 2016. i početkom 2017. dobila jači zamah zahvaljujući većoj uvoznoj potražnji u razvijenim zemljama (ponajprije SAD-u i Japanu), ali i zemljama s tržištem u nastajanju (osobito Kini, Rusiji i Brazilu). U sljedećem razdoblju predviđa se povećanje uvozne potražnje i u razvijenim zemljama i u onima s tržištima u nastajanju, dok će uvozna potražnja Ujedinjene Kraljevine i dalje biti slaba. Očekuje se da će izvozu u države izvan eurozone pogodovati povećanje inozemne potražnje u projekcijskom razdoblju. Uvoz iz država izvan eurozone trebao bi rasti brže od izvoza u te države u skladu s njegovom povijesnom elastičnošću prema ukupnoj potražnji. Predviđa se da će se višak na tekućem računu eurozone tijekom projekcijskog razdoblja donekle smanjiti, djelomično i zbog postupnog nestajanja utjecaja trgovinskih uvjeta koji su bili povezani s cijenama nafte.

Negativan proizvodni jaz trebao bi se tijekom projekcijskog razdoblja zatvoriti. Očekuje se da će rast potencijalne proizvodnje u projekcijskom razdoblju biti malo viši od 1%, odnosno da će i dalje biti znatno niži od predviđenog stvarnog rasta realnog BDP-a za približno 1,8%. Zamah potencijalne proizvodnje slab je prije svega zbog prilično malog doprinosa kapitala nakon duljeg razdoblja povijesno niskih razina ulaganja. Doprinos rada trebao bi se povećati, što je odraz povećane participacije radne snage zahvaljujući prošlim strukturnim reformama. Zbog starenja stanovništva doprinos rada ipak će i dalje biti nešto niži od svojeg prosjeka prije krize. Očekuje se da će razina doprinosa ukupne faktorske produktivnosti biti tek neznatno niža od one zabilježene prije krize.

Uvjeti na tržištu rada u eurozoni trebali bi se tijekom projekcijskog razdoblja i dalje poboljšavati. Predviđa se da će zaposlenost tijekom projekcijskog razdoblja i dalje rasti. Međutim, postupno će izgubiti dio svojeg zamaha. To je u kratkom roku uglavnom posljedica slabljenja određenih povoljnih privremenih čimbenika koji utječu na rast zaposlenosti. Pretpostavlja se sve snažniji utjecaj ograničene ponude kvalificirane radne u nekim državama tijekom preostalog razdoblja, zbog čega će se rast zaposlenosti smanjiti, a broj odrađenih sati po zaposleniku povećati. Takva kretanja zaposlenosti upućuju na povećanje rasta proizvodnosti rada zbog bolje iskorištenosti kapitala i rada u situaciji smanjenja neiskorištenosti kapaciteta. Očekuje se smanjenje stope nezaposlenosti na 8,3% u 2019., no ona će i dalje biti iznad svoje razine prije krize (7,5% u 2007.).

U usporedbi s projekcijama iz ožujka 2017., izgledi za rast realnog BDP-a revidirani su naviše.

Vrlo povoljno poslovno i potrošačko raspoloženje, zajedno s jačanjem inozemne potražnje, upućuju na kratkoročni rast koji je donekle snažniji od očekivanoga. Gledano dugoročnije, pozitivne učinke nižih cijena nafte, nižih dugoročnih kamatnih stopa i viših cijena dionica te snažnije javne potrošnje i javnih ulaganja samo donekle umanjuju negativni učinci aprecijacije tečaja eura.

Očekuje se da će inflacija mjerena HIPC-om u 2017. iznositi prosječno 1,5%. Nakon toga bi se trebala neznatno smanjiti na 1,3% u 2018. te neznatno povećati na 1,6% u 2019. Putanju ukupne inflacije u obliku slova V u projekcijskom razdoblju uglavnom će oblikovati razlike u kretanju inflacije cijena energije mjerene HIPC-om i inflacije mjerene HIPC-om bez komponenata energije i prehrambenih proizvoda. U 2017. se očekuje snažno povećanje inflacije cijena energije mjerene HIPC-om u odnosu na 2016. te umjerenija kretanja nakon toga kao odraz povećanja cijena nafte u posljednje vrijeme, uz razmjerno ravnu krivulju naftnih ročnica u sljedećem razdoblju. Pozitivan doprinos inflacije cijena energije mjerene HIPC-om ukupnoj inflaciji, za koji se predviđa da će iznositi 0,4 postotna boda u 2017., tijekom sljedeće dvije godine trebao bi se znatno smanjiti.

Predviđa se prestanak negativnih vanjskih pritisaka na rast potrošačkih cijena u eurozoni u projekcijskom razdoblju. Nakon četiri godine smanjenja uvoznih cijena godišnja stopa rasta uvoznih cijena trebala bi u 2017. postati pozitivna. Taj se obrat uglavnom može pripisati ponovnom povećanju cijena nafte i sirovina bez energije od 2016. Blago smanjenje stopa rasta uvoznih cijena koje je uslijedilo isto je tako odraz umjerenijega kretanja cijena sirovina. Izuzmemo li cijene sirovina, globalni bi se inflacijski pritisci općenito trebali postupno povećavati. Predviđa se da će se globalni troškovi proizvodnje postupno povećavati sa smanjenjem neiskorištenosti kapaciteta na svjetskoj razini. Međutim, globalne cjenovne pritiske ublažit će još uvijek visoka razina globalnih rezervnih kapaciteta i snažno natjecanje sa zemljama s nižim troškovima.

Smatra se da će poboljšanje uvjeta na tržištu rada sljedećih godina biti dominantan izvor povećanja domaćih troškovnih pritisaka. Predviđa se da će rast naknada po zaposlenom porasti sa 1,7% u 2017. na 2,4% u 2019. Važnim razlozima za povećanje rasta plaća smatraju se smanjenje slabosti na tržištu rada eurozone i sve veći manjak ponude radne snage u nekim dijelovima eurozone. Ako se oni izuzmu, može se očekivati da će nedavno znatno povećanje ukupne inflacije prouzročiti snažnije povećanje nominalnih plaća u onim državama eurozone u kojima se u postupku određivanja plaća uzimaju u obzir i cjenovni elementi za protekla razdoblja. Taj bi učinak mogao postati relevantniji tek od 2018. jer je u nekoliko država većina dogovorenih plaća za 2017. već fiksirana. No možda će taj učinak ipak biti slab jer je ograničen na države u kojima je (implicitna) indeksacija plaća povezana s ukupnom inflacijom. Njegovo je djelovanje ograničeno i time što je više država posljednjih godina smanjilo stupanj indeksacije plaća u odnosu na ukupnu inflaciju. Dodatan bi zamah rasta plaća trebalo dati očekivano jačanje rasta proizvodnosti tijekom projekcijskog razdoblja. Osim toga, u tom se razdoblju očekuje smanjeno djelovanje više čimbenika koji nepovoljno utječu na rast plaća. Među njima su, na primjer, potisnuto ograničenje plaća s obzirom na obvezujuće rigidnosti u pogledu smanjenja nominalnih plaća za vrijeme krize. U nekim se državama također očekuje prestanak mjera usmjerenih na smanjenje doprinosa za socijalno osiguranje i obuzdavanje rasta plaća u javnom sektoru.

Predviđa se da će fiskalne politike u razdoblju 2017. – 2019. biti uglavnom neutralne. Karakter fiskalne politike mjeri se promjenom ciklički prilagođenog primarnog salda bez državne potpore financijskom sektoru. Procjenjuje se da će utjecaj nediskrecijskih čimbenika kao i diskrecijskih mjera do kraja razdoblja biti neutralan.

Očekuje se da će se manjak proračuna opće države kao i omjeri duga tijekom projekcijskog razdoblja smanjivati. Do poboljšanja proračunskog salda došlo je zbog daljnjeg smanjenja plaćanja kamata tijekom ovog razdoblja i poboljšanja cikličke komponente, što će više nego nadomjestiti neznatno pogoršanje ciklički prilagođenog primarnog salda. Postupno smanjenje državnog duga u projekcijskom razdoblju proizlazi iz povoljne razlike između kamatnih stopa i stope rasta te predviđenog primarnog viška.

Tablica 2.2. Makroekonomske projekcije za Europodručje (godišnje postotne promjene)

	2016	2017	2018	2019
Realni BDP	1,7	1,9	1,8	1,7
Zaposlenost	1,4	1,4	1,0	0,9
Stopa nezaposlenosti (postotak radne snage)	10,0	9,4	8,8	8,3
Saldo tekućeg računa (postotak BDP-a)	3,4	2,8	2,8	2,9

Izvor: ESB Makroekonomske projekcije stručnjaka Eurosustava za europodručje, lipanj 2017.

2.4. Makroekonomsko stanje i trendovi u BiH i FBiH³

Tablica 2.3. Makroekonomski pokazatelji FBiH za razdoblje 2013. – 2016. godine (%)

Naziv	2013	2014	2015	2016
Bruto domaći proizvod (realni)	1,7	1,4	3,1	2,0
Indeks industrijske proizvodnje	7,3	0,1	2,2	2,2
Izvoz roba	5,7	4,2	6,3	-1,0
Uvoz roba	-1,4	5,3	3,1	0,8
Pokrivenost uvoza izvozom	56,4	55,8	57,5	57,0
Stopa registrirane nezaposlenosti	47,4	46,9	46,4	45,5
Indeks potrošačkih cijena	-0,2	-0,7	-0,7	-1,3

Izvor: Federalni zavod za statistiku, Federalni zavod za programiranje razvoja

Nešto slabiji makroekonomski pokazatelji u eurozoni u prethodnom razdoblju utjecali su i na kretanja u Federaciji BiH i Bosni i Hercegovini u cjelini. Usporavanje ekonomske aktivnosti u razvijenim zemljama Europe, kao što su Njemačka i Austrija, koje su značajni vanjskotrgovinski partneri BiH, svakako da je imalo utjecaja i na bh. gospodarstvo.

Međutim, tijekom 2013. godine došlo je do stabiliziranja u eurozoni, Europskoj uniji i regiji što se izravno odrazilo i na stabilizaciju prilika u Federaciji BiH, odnosno došlo je do rasta stopa realnog BDP-a, industrijske proizvodnje i izvoza.

Kretanje BDP-a na razini BiH i Federacije BiH nastavlja pozitivan trend kako u 2014. godini, tako i u 2015. godini. Ostvareni BDP u BiH za 2015. godinu nominalno iznosi 28.540 milijuna KM, pri čemu je ostvaren realan rast od 3,03%. U Federaciji BiH je također zabilježen realni rast BDP-a u 2015. godini od 3,1%.

Prema ocjenama Federalnog zavoda za programiranje razvoja očekuje se da će realan rast BDP-a u Federaciji BiH u 2016. godini iznositi 2,1%.

Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine u prvih devet mjeseci 2016. godini u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veća je za 2,2%. Također, i indikator rasta industrijske proizvodnje u 2016. godini identičan je indikatoru industrijske proizvodnje i iznosi 2,2%.

Pokrivenost uvoza izvozom je nešto niža u prva tri kvartala 2016. godine (57,0%), u odnosu na prethodnu godinu kada je 57,5% uvoza bilo pokriveno izvozom. Rast izvoza u 2015. godini za 6,3%, nije nastavljen i u prvih devet mjeseci 2016. godine, pa isti bilježi pad 1,0%. Uvoz je u 2015. godini zabilježio rast od 3,1%, a u prvih devet mjeseci 2016. godini rastao je po stopi od 0,8%.

Blagi rast gospodarske aktivnosti tijekom 2015. i početkom 2016. godine utjecao je na pozitivna kretanja na tržištu rada. Prema statističkim podacima, prosječan broj ukupno zaposlenih u 2015. godini povećan je za 1,5%, i u prvih devet mjeseci 2016. godine također ostvaren je rast od 1,5%. Stopa nezaposlenosti (registrirana nezaposlenost) u Federaciji BiH u 2015. godini iznosila je 46,4% (mjerena brojem nezaposlenih u odnosu na radnu snagu), a u prvih devet mjeseci 2016. godine stopa nezaposlenosti je nešto niža i iznosi 45,5%. Pored nedovoljnog rasta u zemljama EU zone, izostanka strukturnih reformi i pada investicija, ovako visokoj stopi nezaposlenosti u znatnoj mjeri doprinosi veoma velika prisutnost rada na „crno“, pri čemu su, pored stvarno nezaposlenih u ovaj podatak uključeni i zaposleni koji rade u neregistriranoj ekonomiji. Stopa nezaposlenosti u Federaciji BiH prema Anketi o radnoj snazi za 2015. godinu iznosi 29,1% (također predstavlja odnos broja nezaposlenih i radne snage) i znatno je niža u odnosu na zvaničnu (registriranu) stopu nezaposlenosti.

U Federaciji Bosne i Hercegovine u 2015. godini zabilježena je deflacija od 0,7%. Po stopi od 1,7% zabilježen je pad cijena za prvih devet mjeseci u 2016. godini.

³ Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2018.-2020., Federalno ministarstvo financija, svibanj 2017.

Osnovna pretpostavka projiciranog rasta u BiH se tiče ekonomskih kretanja u okruženju i to prije svega u smislu promjena izvozne potražnje, te inozemnog finansiranja finalne potrošnje i investicija. Unutarnje pretpostavke podrazumjevaju uobičajenu razinu političke stabilnosti, uz postupno poboljšanje poslovnog okružja. Osnovni scenarij podrazumijeva aranžman s MMF-om koji bi pored izravnog utjecaja na proračune trebao otvoriti vrata drugih međunarodnih financijskih institucija u cilju financiranja povećanja javnih radova. S druge strane, uspješna realizacija tog aranžmana u velikoj mjeri ograničava projicirani rast javne potrošnje i javnih rashoda uopće. Rast je također projiciran uz pretpostavku odsustva elementarnih nepogoda u smislu poplava ili suša koje bi mogle značajno utjecati na poljoprivrednu proizvodnju, te proizvodnju električne energije. Konačno, projekcija podrazumijeva povećanje svjetskih cijena koje bi pored porasta cijena bh. izvoza i uvoza trebalo zaustaviti deflaciju iz prethodnog razdoblja.

Tako, prema projekcijama DEP-a, ekonomska aktivnost BiH u 2017. godini bi trebala porasti za 3,3%, nakon čega se projicira nešto viša realna stopa od 3,6% u 2018. godini. Ovo je približno na razini prethodnih projekcija obzirom da u međuvremenu nije došlo do značajnijih promjena pretpostavki ekonomskog rasta. Očekuje se da bi nositelji ekonomskih kretanja u ovom razdoblju trebali biti realni rast izvoza od preko 5% godišnje, te povećanje privatne potrošnje od 3,2% i investicija od 7,4-9%. S druge strane, očekivani porast domaće potražnje bi trebao rezultirati realnim povećanjem uvoza sa stopama nešto nižim u odnosu na izvoz.

Očekuje se da bi se ekonomski rast u razdoblju 2019.-2020. trebao odvijati u uvjetima boljeg eksternog okružja uz blago poboljšanje poslovne klime za investiranje. Pretpostavlja se sve veća dostupnost povoljnih međunarodnih izvora financiranja za razvoj infrastrukture. S tim u vezi bi očekivano daljnje jačanje investicija do razine od 21% BDP-a u 2020. godini, trebalo biti glavni izvor postupnog jačanja ekonomskog rasta na realne stope od 3,8% i 4,1% u 2019. i 2020. godini.

Tablica 2.4. Makroekonomski pokazatelji i projekcije za BiH (2017. – 2020.)

Naziv	2017	2018	2019	2020
Bruto domaći proizvod (realni) %	3,3	3,6	3,8	4,1
Indeks industrijske proizvodnje %	4,8	5,3	5,7	5,4
Izvoz roba (nominalni) %	7,1	7,9	8,3	7,9
Uvoz roba (nominalni) %	6,4	6,8	7,3	6,4
Stope nezaposlenosti %	40,4	39,0	37,7	36,4
Stope rasta broja zaposlenih lica %	2,2	2,3	2,2	2,3
Nominalne stope rasta prosječne neto plate %	1,9	2,2	2,4	2,4
Indeks potrošačkih cijena %	0,9	1,2	1,5	1,4

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

U razdoblju 2018. – 2020. godina u zemljama eurozone se očekuje oporavak privatne potrošnje, porast investicija, te povećanje ukupnog izvoza i uvoza, što će rezultirati intenziviranjem vanjskotrgovinske razmjene zemalja EU međusobno i s ostatkom svijeta. Pored nastavaka ovih eksternih dinamika očekuje se i sve utjecajniiji značaj internih dinamika kroz strukturalne reforme koje bi trebale biti u funkciji jačanja ukupne industrijske proizvodnje u BiH. Ova pozitivna dešavanja u neposrednom okružju uz pravovremenu i dosljednu implementaciju strukturalnih reformi trebale bi rezultirati povećanjem iskorištenosti industrijskih kapaciteta u BiH koje se ogleda kroz povećani obujam proizvodnje, višu razinu investicija kako kroz strana tako i domaća ulaganja, što bi u konačnici trebalo rezultirati osjetnijim povećanjem zaposlenosti u BiH.

Planirana investicijska ulaganja u infrastrukturu i energetiku također bi trebala značajno doprinijeti jačanju kako građevinskog sektora u BiH tako i onih grana prerađivačke industrije koje su usko vezane uz građevinarstvo. Također se očekuje da energetski sektor koji je u prethodnom razdoblju bio jedan od nositelja industrijske proizvodnje nastavi pozitivan trend rasta proizvodnje i dodatno osnaži industrijsku proizvodnju u BiH u navedenom razdoblju. Prema projekcijama DEP-a ovo bi trebalo rezultirati godišnjim povećanjem bh. industrijske proizvodnje od preko 5% u odnosu na prethodnu godinu.

Potencijalni rizik za navedenu situaciju predstavlja neizvjesnost i još uvijek nedovoljno siguran ekonomski oporavak u užem i širem međunarodnom ekonomskom okruženju. Osim navedenog, potencijalni rizik za ostvarivanje navedenih pretpostavki može predstavljati kašnjenje odnosno nizak stupanj implementacije reformskih zakona. Visoka razina integracije sa zemljama EU i regije kroz trgovinske i finansijske tijekove praktički određuje kretanje industrijske proizvodnje u BiH. Eventualno pogoršanje situacije na EU tržištu osobito u slučaju zemalja koje su glavni trgovinski partneri BiH predstavljaju najveći rizik po oporavak industrijske proizvodnje u BiH.

U Bosni i Hercegovini se očekuje postupni oporavak tržišta rada. Stopa registrirane nezaposlenosti u BiH u 2017. godini mogla bi se smanjiti u odnosu na razinu prije krize. Prvi pokazatelji na tržištu rada u 2017. godini ukazuju na nastavak smanjenja broja nezaposlenih osoba (-5% g/g u siječnju). Rast broja zaposlenih osoba odnosno kreiranje radnih mjesta u razdoblju 2017. – 2020. godine ovisiti će od razine investicija s jedne strane, ali i obujma trgovine i industrijske proizvodnje. Bitno je napomenuti da najveći broj zaposlenih osoba radi u području djelatnosti prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo (oko 38%), što ukazuje koliko značenje za tržište rada imaju događanja u navedenim djelatnostima.

Prema predviđanjima DEP-a, u razdoblju 2017. – 2020. godine očekuje se rast investicija, trgovine i obujma industrijske proizvodnje, što bi se pozitivno odrazilo na povećanje broja zaposlenih osoba (2,2% 2017. godine, oko 2,3% 2018. – 2020. godine).

Prosječne neto plaće bi mogle zadržati umjeren rast u promatranom razdoblju (1,9% 2017. godine, 2,2% - 2,4% 2018. – 2020. godine). Bolji poslovni ambijent u BiH ali i šire, stvorio bi uvjete za kreiranje radnih mjesta i postupni porast broja zaposlenih osoba. Buduća događanja u oblasti tržišta rada u BiH uglavnom su bazirana na predviđanjima u oblasti investicija, trgovine i uopće poslovnog ambijentu. Time su i najveći rizici za navedene projekcije događanja u spomenutim oblastima.

Viša razina ekonomskog rasta u BiH od preko 3% , uz višu razinu ulaganja (inozemnih i domaćih), povećanje zaposlenosti i proizvodnje trebali bi rezultirati intenziviranjem i većom diverzifikacijom vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Tijekom ovog razdoblja očekuje se da bi trend rasta izvoza trebao biti nešto viši u odnosu na uvoz. Nositelj bh. izvoza u ovom razdoblju trebala bi biti prerađivačka industrija u okviru koje bi uz tradicionalne izvozne grane dodatni doprinos trebale biti i ostale djelatnosti koje mogu realizirati svoj izvozni potencijal. Osim tog, reformski procesi i unaprijeđenje kako poslovnog okruženja, standardizacije, te veća diverzifikacija izvoznih tržišta trebali bi u značajnoj mjeri osnažiti bh. izvoz. Imajući u vidu i značaj sektora za proizvodnju električne energije u strukturi bh. izvoza očekuje se kontinuirani pozitivan doprinos i sa strane ovog sektora. Prema projekcijama DEP-a u razdoblju 2018. – 2020. godine mogu se očekivati godišnje realne stope rasta ukupnog izvoza od 5,6%, 5,5% i 4,4% respektivno.

S druge strane, rast domaće potražnje praćen porastom zaposlenih i njihovih primanja, te viša razina ukupnih investicija u infrastrukturu i energetiku doveo bi do povećanja uvoza. Međutim, očekuje se da stope rasta uvoza budu nešto niže u odnosu na izvozne, tako da bi se realna stopa rasta ukupnog uvoza kretala od 5,3% u 2018., 5,2% u 2019., i 4,2% u 2020. godini. Ovakvo kretanje uvoza i izvoza će dovesti do blagog povećanja vanjskotrgovinskog deficita, a doprinos ekonomskom rastu bi bio negativan. Međutim, ipak se tijekom promatranog razdoblja uslijed nešto bržeg rasta izvoza i povećanja njegovog udjela u BDP-u u odnosu na uvoz može očekivati stabilizacija vanjskotrgovinske bilance i nešto bolja pokrivenost uvoza izvozom na duži rok. Prema projekcijama DEP-a, do kraja promatranog razdoblja očekuje se povećanje udjela izvoza u BDP-a na 37,1%, dok bi se udio uvoza u okviru BDP-a zadržao na razini od oko 53%, a ukupna pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2020. godinom iznosila bi oko 68,9%.

Prethodno navedena kretanja mogu se očekivati ukoliko se ne desi neki od sljedećih događaja: turbulencija u funkcioniranju ekonomija glavnih trgovinskih partnera BiH, naglo povećanje izvoznih i uvoznih cijena glavnih robnih kategorija izvoza i uvoza, smanjenje industrijske proizvodnje, investicija, potrošnje, ali i novih elementarnih nepogoda, ili bilo čega drugog što bi utjecalo na pogoršanje vanjskotrgovinske razmjene.

Strana izravna ulaganja za razdoblje 2017. – 2020. godine bi se nakon pada u prethodnom razdoblju kretala po stopi od 1,6%, 1,9%, 2,1% , 2,3% BDP u 2020. god.

Tablica 2.5. Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za razdoblje 2015.–2020. godina

Pokazatelj	Službeni podaci	Projekcije				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Nominalni BDP u mil. KM	29.462	30.389	31.709	33.245	34.962	36.925
Nominalni rast u %	4,5	3,1	4,3	4,8	5,2	5,6
BDP deflator (prethodna godina = 100)	100,8	100,2	101	101,2	101,4	101,5
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	29.229	30.334	31.391	32.844	34.494	36.379
Realni rast u %	3,7	3	3,3	3,6	3,8	4,1
Inflacija mjerena indeksom potroš.cijena u %	-1	-1,1	0,9	1,2	1,5	1,4
Potrošnja u mil. KM	29.619	30.231	31.385	32.631	33.981	35.382
Realni rast u %	1,5	2,4	2,7	2,7	2,7	2,7
Vladina potrošnja u mil. KM	6.160	6.283	6.409	6.537	6.668	6.801
Realni rast u %	0,8	1,2	0,5	0,8	0,5	0,5
Privatna potrošnja u mil. KM	23.459	23.947	24.975	26.094	27.313	28.580
Realni rast u %	1,7	2,7	3,2	3,2	3,3	3,2
Investicije u mil. KM	5.024	5.087	5.580	6.149	6.786	7.441
Realni rast u %	-3,5	0,7	9,4	9,9	10	9,3
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	535	508	635	857	1.097	1.382
Realni rast u %	-53,5	-5,8	23,2	33,4	26,1	24,1
Vladine investicije u mil. KM	4.489	4.579	4.945	5.292	5.688	6.058
Realni rast u %	10,6	1,5	7,9	6,9	7,4	6,4
Privatne investicije u mil. KM	15.281	15.327	16.301	17.415	18.678	19.875
Realni rast u %	-1,5	0,3	6,4	6,8	7,3	6,4
Uvoz (robe i usluge) u mil. KM	0,9	2,3	4,8	5,3	5,2	4,2
Nominalni rast u %	9.863	10.139	10.863	11.716	12.694	13.691
Realni rast u %	5,8	2,8	7,1	7,9	8,3	7,9
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	6,3	4,7	5,3	5,6	5,5	4,4
Nominalni rast u %	12,5	13,2	13,2	13,5	13,9	14,7
Realni rast u %	-1.589	-1.333	-1.571	-1.832	-2.108	-2.300
Bilanca tekućeg računa u mil. KM	-22	-16,1	17,8	16,6	15,1	9,1
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-5,4	-4,4	-5	-5,5	-6	-6,2

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), ožujak 2017. godine

Spor oporavak ekonomskih kretanja u međunarodnom okružju, prije svega u EU, u 2015. i 2016. godini, doveli su do jačanja negativnih rizika, što je utjecalo na makroekonomske projekcije. U domaćem gospodarstvu, nakon realnog rasta ekonomskih aktivnosti u 2015. godini (3,1%), procjenjuje se blagi realni rast BDP-a u 2016. godini od 2,1%. Očekivanja su da će BDP zabilježiti realan rast u 2017. godini po stopi od 3,4%, u 2018. godini 3,8%, da bi u 2019., odnosno 2020. godini procijenjeni rast iznosio 4,0% i 4,5%.

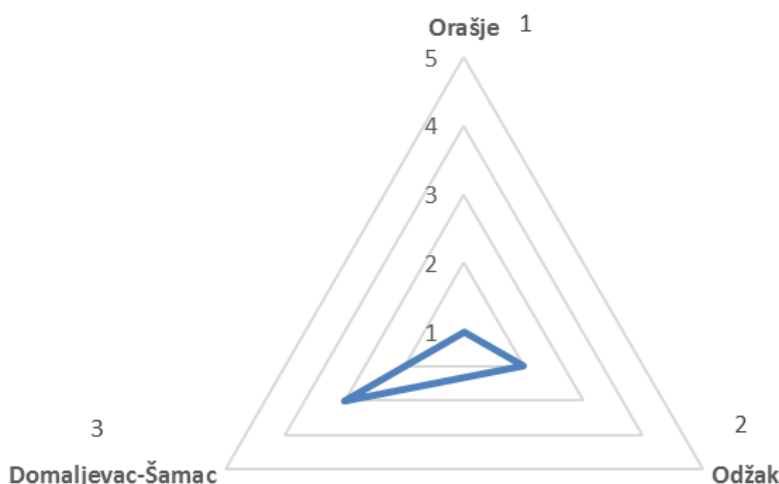
Očekivanja su da u razdoblju 2017. – 2020. godine Federacija BiH ostvaruje kontinuirani rast izvozne aktivnosti i to u 2017. godini za 7,1%, u 2018. za 7,9%, te u 2019., odnosno 2020. godini za 7,9%. U istom razdoblju se očekuje rast uvoza u 2017. godini za 6,4%, dok su očekivanja za 2018. godinu povećanje uvoza za 6,8%., a u 2019. i 2020. godini očekuje se rast uvoza za 7,2% i 6,4%.

Imajući u vidu planirane aktivnosti Vlade Federacije BiH, očekuje se da bi ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH mogao dostići stopu rasta od 2,2% u 2017. godini, stopu rasta od 2,5% u 2018. godini i stopu rasta od 2,5% u 2019. godini, odnosno 2,3% u 2020. godini. U 2017. godini se očekuje smanjenje broja nezaposlenih za 2,8%, u 2018. godini za 2,9%, te u 2019., odnosno 2020. godini smanjenje broja nezaposlenih za 3,0% i 3,5.

Očekivani oporavak ekonomskih aktivnosti u FBiH, u razdoblju 2017. – 2019. godine, temeljiti će se na strukturnim reformama koje su predviđene Reformskom agendom i na ubrzanju investicijskog ciklusa, osobito investiranja u sektoru energetike. Povećanje investicijske aktivnosti očekuje se u trogodišnjem razdoblju za koji se donosi ovaj dokument, uz konstantno povećanje udjela investicijskih aktivnosti u BDP-u, koji se kreće od 14,9% u 2015. do 17,1% u 2020. godini. Procjene investicija su vezane za blagi ekonomski oporavak u EU i okruženju, što će pozitivno utjecati i na ekonomski oporavak BiH i Federacije BiH.

2.5. Makroekonomski pokazatelji Županije Posavske u 2016.godini⁴

Po izračunu indeksa razvijenosti Federalnog zavoda za programiranje razvoja u 2016. godini na 1. mjestu po rangu razvijenosti unutar Županije Posavske bila je općina Orašje, dok je na zadnjem mjestu po rangu razvijenosti bila općina Domaljevac - Šamac.

Graf 2.3. Razina razvijenosti po općinama u 2016. godini

Prema podacima Porezne uprave FBiH, u 2016. godini u Federaciji BiH, porezni prihodi županija (porezi građana i porez na dohodak) iznose 344.606 tisuća KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 18,6% (prihodi u 2015. godini su iznosili 290.659 tisuća KM). Porezni prihodi po glavi stanovnika (nazočni broj stanovnika) u FBiH iznose 156 KM i viši su za 18,7% u odnosu na prethodnu godinu.

U Županiji Posavskoj u 2016. godini ostvareni su porezni prihodi u iznosu od 4,8 mil. KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 87,6%.

Najviši porezni prihodi ostvareni su u Orašju u iznosu od 2,5 mil. KM, a najniži u općini Domaljevac-Šamac 292 tisuće KM.

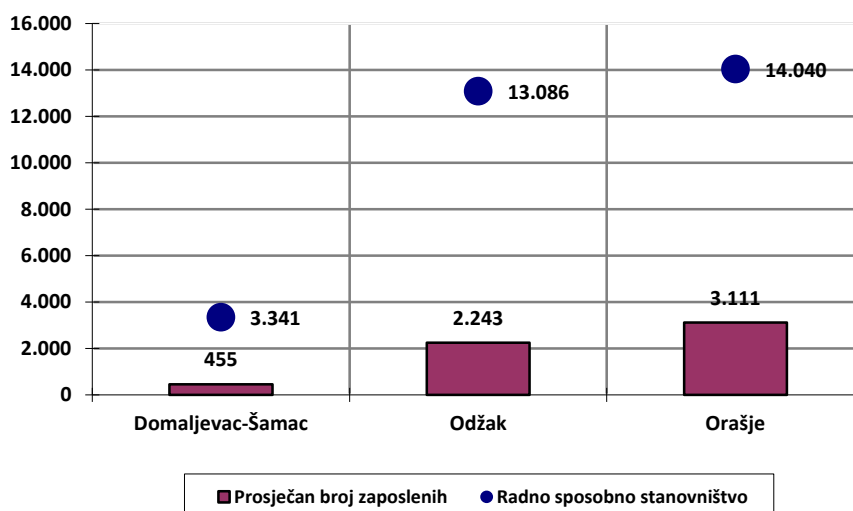
Porezni prihodi po glavi stanovnika (nazočni broj stanovnika) u Županiji Posavskoj iznose 113 KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 88,4% i što je 72,2% u odnosu na prosjek FBiH.

Najviši porezni prihodi po glavi stanovnika ostvareni su u Orašju u iznosu od 129 KM, a najniži u općini Domaljevac-Šamac 63 KM.

U 2016. godini u FBiH ostvaren je prosječan broj zaposlenih u iznosu od 457.974, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine više za 1,7% ili 7.853 zaposlene osobe. U Županiji Posavskoj broj zaposlenih iznosi 5.809 što je u odnosu na prethodnu godinu više za 48 ili 0,8%. Broj zaposlenih u Županiji Posavskoj sudjeluje u ukupnom broju zaposlenih FBiH s 1,3%.

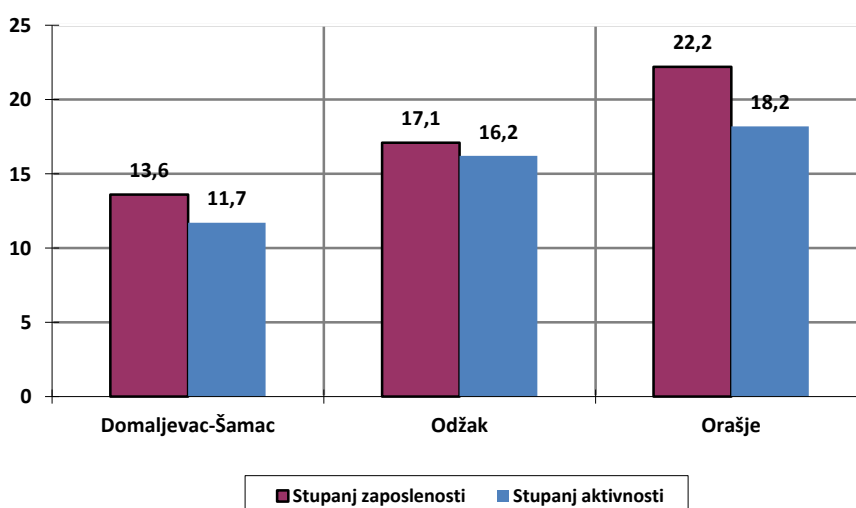
Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u svim općinama Županije, najviše u općini Domaljevac-Šamac za 3,9%.

⁴ Izvor: Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, lipanj 2017.g.

Graf 2.4. Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo po općinama u 2016.g.

Stupanj registrirane zaposlenosti u Županiji Posavskoj po EU metodologiji, točnije po metodologiji Međunarodne organizacije rada (ILO) - broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo, iznosi 19,1% što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,2 postotna boda (stupanj zaposlenosti u FBiH iznosi 29,4%).

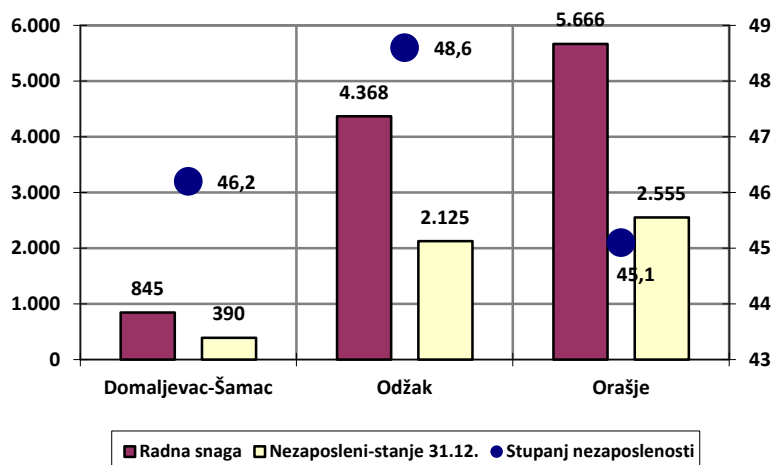
Graf 2.5. Stupanj zaposlenosti i stupanj aktivnosti stanovništva po općinama u 2016.g.

Registrirani broj nezaposlenih u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine iznosi 372.207 što je manje za 4,5% u odnosu na 2015. godinu. Registrirana nezaposlenost u Županiji Posavskoj u prosincu 2016. godine iznosi 5.070 što je za 7,2% manje u odnosu na prethodnu godinu. Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH iznosi 1,4%.

Najveći broj nezaposlenih osoba registriran je u općini Orašje (0,7% od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH), dok je najmanji broj u općini Domaljevac-Šamac (0,1% od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH).

Smanjenje broja nezaposlenih zabilježeno je u svim općinama Županije, a najviše u općini Orašje za 8,5%.

Stupanj nezaposlenosti, prema registriranim podacima, u odnosu na radnu snagu u FBiH u 2016. godini iznosi 44,8%, a u Županiji Posavskoj 46,6%.

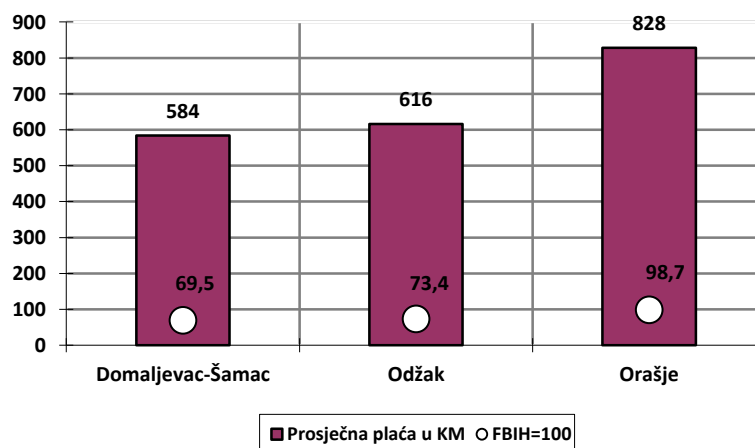
Graf 2.6. Stupanj nezaposlenosti, radna snaga i broj nezaposlenih po općinama u 2016.g.

U 2016. godini u FBiH ostvaren je rast fizičkog obujma industrijske proizvodnje po stopi od 2,6%, dok je u Županiji Posavskoj ostvaren rast fizičkog obujma industrijske proizvodnje po stopi od 5,8%. Najveći doprinos rastu fizičkog obujma industrijske proizvodnje Županije ima prerađivačka industrija (rast 6,8%).

Tablica 2.6. Indeksi industrijske proizvodnje prema GIG, KD BiH 2010, Županija Posavska 2016.godina

	2016/2015	
	Federacija BiH	Županija Posavska
INDUSTRIJA – UKUPNO	102,6	105,8
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA		
Intermedijarni proizvodi	102,3	111,8
Kapitalni proizvodi	103,4	98,4
Trajni proizvodi za široku potrošnju	117,1	109,0
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	101,7	102,3
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a		
Prerađivačka industrija	102,8	106,8

U 2016. godini u FBiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosila je 839 KM, što je za 1,1% više u odnosu na prethodnu godinu. U Županiji Posavskoj prosječna plaća iznosi 729 KM, što je više za 2,6% u odnosu na 2015. godinu i što je 85,6% od prosjeka FBiH. Povećanje prosječne mjesečne plaće zabilježeno je u svim općinama Županije, najviše u Odžaku za 3,7%, a najmanje u općini Domaljevac-Šamac za 1,5%.

Graf 2.7. Pregled plaća po općinama u 2016.g.

Ukupan broj umirovljenika u FBiH u prosincu 2016. godine iznosi 409.335, što je za 1,8% više nego u prethodnoj godini. U Županiji Posavskoj broj umirovljenika u prosincu 2016. godine iznosi 3.712, što je za 1,8% više u odnosu na prethodnu godinu, s učešćem od 0,9% u odnosu na ukupan broj umirovljenika u FBiH. Broj umirovljenika se povećao u svim općinama, a najviše u Orašju za 0,5% i Odžaku za 0,4%.

Prosječna isplaćena mirovina u prosincu 2016. godine u FBiH iznosi 369 KM, što je više za 0,8%, dok u Županiji Posavskoj prosječna isplaćena mirovina iznosi 370 KM što je više za 0,4% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje prosječne isplaćene mirovine zabilježeno je u skoro svim općinama Županije, najviše u Odžaku za 0,9%, a jedino smanjenje je zabilježeno u općini Domaljevac-Šamac za 1,8%.

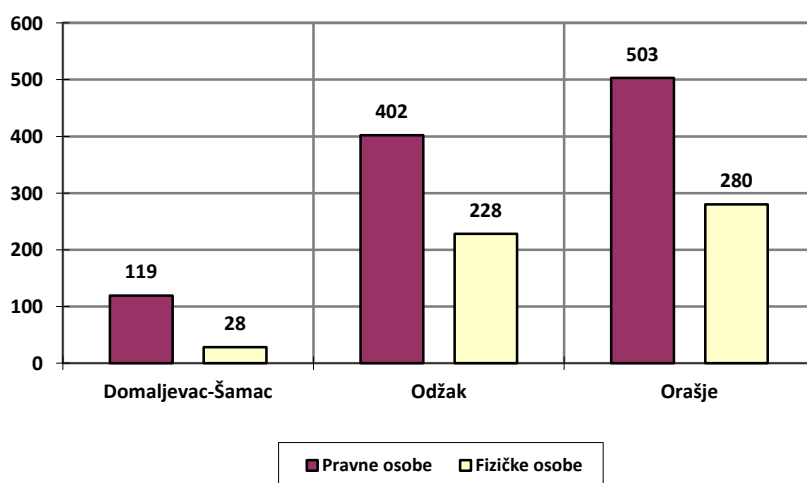
Tablica 2.7. Broj umirovljenika i iznos mirovina, Županija Posavska 2016.godina

Općina	Broj umirovljenika	Ukupan iznos isplaćenih mirovina	Prosječna mirovina u KM
Domaljevac-Šamac	278	107.179,65	385,5
Odžak	1.455	507.499,85	348,8
Orašje	1.979	757.616,50	382,8
Županija Posavska	3.712	1.372.296,0	369,7
Federacija BiH	345.629	137.713.967	398,4
UKUPNO MIO FBiH	409.335	151.016.660	368,9

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2016. godine iznosio je 105.083, što je više za 2,0% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u Županiji Posavskoj iznosi 1.560 i viši je za 2 ili 0,1% u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u Županiji sudjeluje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH sa 1,5%.

Registrirani broj pravnih osoba u 2016. godini u FBiH iznosio je 55.487, što je više za 3,8% u odnosu na prethodnu godinu, dok u Županiji Posavskoj broj pravnih osoba iznosi 1.024, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 12 ili 1,2%. Broj registriranih pravnih osoba u Županiji sudjeluje u ukupnom broju registriranih pravnih osoba u Federaciji BiH sa 1,8%.

Broj registriranih fizičkih osoba – obrtnika u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine iznosio je 49.596, što je manje za 0,1% u odnosu na prethodnu godinu, dok u Županiji Posavskoj broj registriranih obrtnika iznosi 536 što je manje za 10 ili 1,8% u odnosu na 2015. godinu. Broj registriranih fizičkih osoba-obrtnika u Županiji sudjeluje u ukupnom broju registriranih fizičkih osoba-obrtnika u Federaciji BiH sa 1,1%.

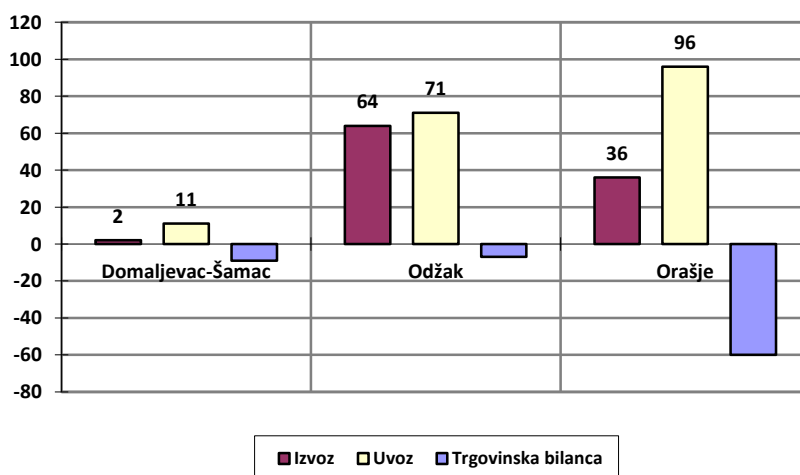

Graf 2.8. Broj registriranih poslovnih subjekata po općinama u 2016.g.

U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 6.260 mil. KM, što je za 1,9% više u odnosu na izvoz u 2015. godini. U Županiji Posavskoj izvoz iznosi 102 mil KM, što je za 2,3% više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz Županije sudjeluje u ukupnom izvozu FBiH sa 1,6%.

Najveće povećanje izvoza zabilježeno je u općinama Domaljevac Šamac za 87,3% i Odžak za 8,6%, dok je smanjenje izvoza zabilježeno samo u općini Orašje za 9,0%.

U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 10.925 mil. KM, što je za 2,3% više u odnosu na 2015. godinu. U Županiji Posavskoj uvoz iznosi 179 mil. KM, što je za 17,0% više u odnosu na prethodnu godinu. Uvoz Županije u ukupnom uvozu FBiH sudjeluje sa 1,6%. Povećanje uvoza zabilježeno je u svim općinama Županije, a najviše u Orašju za 30,5%. Postotak pokrivenosti uvoza izvozom u 2016. godini u FBiH iznosi 57,3%, identično kao i u Županiji Posavskoj.

Graf 2.9. Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca po općinama u 2016.g.

Tablica 2.8. Osnovni pokazatelji razvoja FBiH i Županije Posavske u 2015. i 2016.godini

Elementi	Federacija BiH		Županija Posavska		Učešće ŽP u FBiH	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Porezni prihodi u mil. KM	290,6	344,6	2,6	4,8	0,9	1,4
Porezni prihodi po stanovniku u KM	124,5	156,2	66,5	66,5	53,4	42,6
Industrijska proizvodnja – indeks	102,2	102,6	101,5	105,8	-	-
Izvoz robe – u mil. KM	6.142,38	6.259,78	0,100	0,102	0,0	0,0
Uvoz robe – u mil. KM	10.678,33	10.925,41	0,152	0,178	0,0	0,0
Pokrivenost uvoza izvozom u %	57,5	57,3	65,8	57,3	-	-
Trgovinska bilanca u mil. KM (deficit)	-4.535,95	-4.665,63	-0,052	-0,076	0,0	0,0
Zaposlenost – prosjek	450.121	457.974	5.761	5.809	1,3	1,3
Radno spos.stanovništvo (15-64)	1.560.192	1.556.536	30.536	30.467	2,0	2,0
Radna snaga – broj	839.986	830.181	11.226	11.274	1,3	1,4
Stupanj registrirane zaposlenosti u %	28,9	29,4	18,9	19,1	-	-
Stupanj aktivnosti u %	53,8	53,3	36,8	37,0	-	-
Nezaposlenost – stanje 31.12.	389.865	372.207	5.465	5.465	1,4	1,5
Stupanj reg.nezaposlenosti u %	46,4	44,8	48,7	48,5	-	-
Plaća – prosječna u KM	830	839	711	729	85,7	86,9
Mirovina – prosječna u KM	366	369	368	370	100,5	100,2
Broj umirovljenika – stanje 31.12.	402.044	409.335	3.647	3.712	0,9	0,9
Broj posl.subjekata – stanje 31.12.	103.066	105.083	1.558	1.560	1,5	1,5

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja i FMF

2.6. Strateški ciljevi i usmjerenja u razdoblju 2018.-2020.

Osnovni strateški ciljevi Županije Posavske u sljedećem srednjoročnom razdoblju su:

- Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent s razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.
- Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.
- Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu usklađenu s načelima održivog razvoja.

U razdoblju 2018.-2020. godina Vlade Županije Posavske biti će osobito angažirana na sljedećem:

- Implementacija aktivnosti iz Reformske agende za Bosni i Hercegovinu u sljedećih šest oblasti: javne financije, oporezivanje i fiskalna održivost; poslovna klima i konkurentnost; tržište rada; reforma socijalne zaštite i mirovina; vladavina prava i dobro upravljanje; i reforma javne uprave.
- Poduzimanje konkretnih mjera za sprječavanje i suzbijanje svih oblika koruptivnih ponašanja kao najštetnije društvene pojave, posebice u sljedećim područjima: javne financije, zdravstvo, obrazovanje, graditeljstvo i prostorno uređenje, poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda, te pravosuđe i unutarnji poslovi.
- Unapređenje poslovne okoline, ubrzanje oporavka i ekonomskog rasta Županije kao i razvoj ljudskih resursa i unapređenje kvalitete života osobito kroz stimuliranje razvoja i održivosti malog i srednjeg poduzetništva.
- Stvaranje uvjeta za povećanje izdvajanja financijskih sredstava socijalno najugroženijih kategorija stanovništva Županije Posavske.
- Nastavak aktivnosti na izradi i usvajanju propisa iz oblasti radno-pravnog statusa uposlenika proračunskih korisnika Županije Posavske (kolektivni ugovori i zakoni o plaćama za državne službenike i namještenike, obrazovanje, policijske službenike i zdravstvene djelatnike).
- Pružanje financijske pomoći uvođenju programa informatizacije sustava primarne zdravstvene zaštite na području Županije Posavske putem međusobnog softverskog uvezivanja svih zdravstvenih ustanova.
- Poduzimanje aktivnosti na poboljšanju sigurnosti građana Županije Posavske i njihove imovine kroz povećana ulaganja u materijalno-tehničko opremanje policije.
- Poduzimanje aktivnosti na pripremi i uvođenju projekta „e-Vlada“, što podrazumijeva infrastrukturnu pretvorbu djelovanja tijela državne uprave primjenom informacijsko-komunikacijske tehnologije kojom se cjelokupno poslovanje javne uprave usmjerava prema korisnicima. e-Vlada također uključuje stalnu prilagodbu pravnog i tehnološkog okvira djelovanja tijela državne uprave u cilju postizanja što veće učinkovitosti rada, racionalnijeg korištenja proračunskih sredstava i kvalitetnijeg pružanja usluga.
- Osiguranje i provođenje aktivne fiskalne politike u smislu financijske konsolidacije Proračuna Županije Posavske kroz reorganizaciju i racionalizaciju svih proračunskih korisnika te pravedniju i potpuniju raspodjelu i naplatu pripadajućih javnih prihoda Županije.
- Poboljšanje suradnje s tijelom zakonodavne vlasti Županije Posavske, višim i nižim razinama vlasti i nevladinim sektorom.

Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija

3.1. Uvod

U Poglavlju 3. su navedene projekcije prihoda za koje se očekuje da će biti dostupni za financiranje javne potrošnje u srednjoročnom razdoblju. Projekcije se temelje na prethodno navedenim makroekonomskim pokazateljima i vladajućim poreznim politikama. Osim toga, ovo poglavlje daje opis fiskalnog okruženja i fiskalne strategije/ pozicije za koju se Vlada Županije Posavske opredijelila.

Uzevši u obzir ostvarenje prihoda, potpora i primitaka u 2016. godini, te osobito njihovu usporedbu s ostvarenjem u prethodnim razdobljima (2009. do 2015. godine) može se zaključiti da se u narednim godinama očekuje nastavak djelomičnog smanjenja fiskalnog opterećenja na županijski Proračun.

Pri definiranju fiskalne strategije u razdoblju 2018.-2020 godina, sukladno postojećim praksama, korišteni su svi raspoloživi podaci, a osobito podaci Federalnog ministarstva financija zasnovani na projekcijama Direkcije za ekonomska planiranja u Bosni i Hercegovini i Odjeljenja za ekonomsku analizu Uprave za neizravno oporezivanje BiH.

3.2. Neizravni porezi koji se prikupljaju na račun Uprave za neizravno oporezivanje

Prihodi prikupljeni po osnovi neizravnih poreza (PDV-a, carinskih dadžbina i akciznih dadžbina) se uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za neizravno oporezivanje, nakon čega se raspodjeljuju u skladu sa Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakonom o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda, slijedećim redom: (1) raspodjela na račun rezervi, (2) raspodjela sredstava za financiranje Institucija BiH, (3) raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikta i (4) otplata vanjskog duga. Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga preostalo se raspodjeljuje između entiteta i vlada nižih razina vlasti u skladu s utvrđenom formulom.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH je detaljno regulirana raspodjela prihoda od neizravnih poreza između Federacije, županija, jedinica lokalne samouprave i direkcija za ceste, te ugrađene mjere koje se odnose na postupno uvođenje novog modela raspodjele prihoda po osnovi neizravnih poreza između svih razina vlasti u Federaciji BiH. Za projekcije prihoda za županijsku i općinsku razinu vlasti korištena je formula postupnog uvođenja modela raspodjele prihoda od neizravnih poreza. Navedena formula je, radi izbjegavanja proračunskog šoka, pri raspodjeli prihoda između županija i općina polazila od povijesnog načela, odnosno učešća županije u ukupno ostvarenim prihodima od poreza na promet, s tim da se u 2011. godini, kao petoj godini primjene modela, kriteriji iz Zakona implementiraju u punom kapacitetu, što znači da povijesni udio kantona u prihodima od poreza na promet u 2011. godini nestaje i da se udio županije u pripadajućem dijelu prihoda županija s Jedinstvenog računa određuje samo na osnovi kriterija.

Projekcije prihoda od neizravnih poreza za razdoblje 2018.-2020. godina preuzete su od Federalnog ministarstva financija, a temelje se na projekcijama Odjeljenja za makroekonomsku analizu pri Upravnom odboru Uprave za neizravno oporezivanje iz svibnja 2017. godine. Raspodjela tih prihoda korisnicima u Federaciji BiH je urađena prema GAP-ovom modelu raspodjele, koristeći propisanu formulu raspodjele tih prihoda utvrđenu Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH.

Na osnovi makroekonomskih pretpostavki izloženih u Poglavlju 2., a uvažavajući gore navedene postavke i projekcije prihoda koje je izradio Odjel za makroekonomsku analizu, projekcije ukupnih prihoda odražavaju očekivanu naplatu neizravnih poreza u 2017. godini od 5.481,4 milijuna KM ili 1,7% više nego u 2016. godini, dok se u razdoblju 2018.-2020. godina očekuje kontinuirani rast prihoda od neizravnih poreza u visini od 2,7%, 3,5% i 4,0% respektivno, sukladno očekivanom rastu BiH ekonomije.

Međutim, pripadajući dio tih prihoda korisnicima u Federaciji BiH, sukladno metodologiji raspodjele s Jedinstvenog računa, ovisi o troškovima financiranja države i utvrđenoj visini plana otplate vanjskog

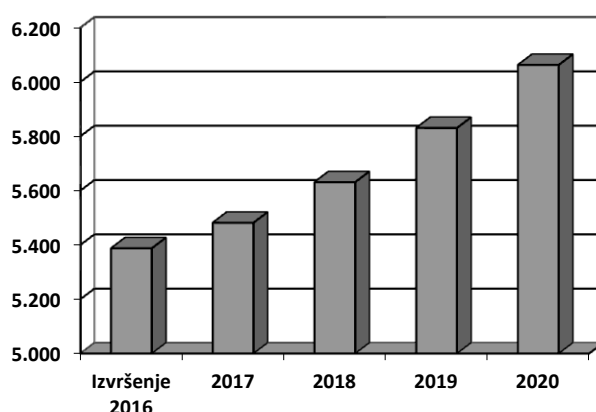
duga. Revidirane projekcije prihoda na Jedininstvenom računu za 2017. godinu i projekcije za razdoblje 2018.-2020.godina prikazane su u Tablici 3.1.

Tablica 3.1. Izvršenje prihoda na Jedininstvenom računu za 2016. godinu, revidirane projekcije prihoda na Jedininstvenom računu za 2017. godinu i projekcije za razdoblje 2018.-2020. godina – osnovni scenarij

u mil KM

	Izvršenje 2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
PDV	3.433,8	3.566,4	3.699,3	3.872,8	4.074,5
Akcize	1.448,9	1.426,4	1.430,2	1.428,6	1.434,5
Carine	248,2	229,8	236,6	258,0	276,1
Putarina	358,8	362,4	372,2	382,3	392,6
Ostalo	41,0	41,2	41,4	41,6	41,8
UKUPNO	5.530,7	5.626,4	5.779,8	5.983,2	6.219,4
Putarina (0,10 KM/l)	143,5	145,0	148,9	152,9	157,0
SREDSTVA ZA RASPODJELU	5.387,2	5.481,4	5.630,9	5.830,3	6.062,4

Izvor: OMA Bilten broj 142/143, svibanj/lipanj 2017.

Graf 3.1. Neto prihodi JR s putarinama za razdoblje 2016.-2020. godina (u mil KM)

3.3. Prihodi koji se prikupljaju od strane Županije

Pored prihoda od neizravnih poreza, županije u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju niz drugih izravnih poreza, koji uključuju porez na dobit poduzeća i porez na dohodak, zatim prihode po osnovi županijskih propisa o porezima na imovinu i niz neporeznih prihoda koji im omogućavaju da financiraju ustavom utvrđene funkcije. Pored tog, prihodi od pristojbi, novčanih kazni i naknada kao i prihodi od grantova i donacija, također pripadaju županijama.

Prikupljanje i raspodjela izravnih i drugih prihoda se vrši prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Županiji Posavskoj i financiranju jedinica lokalne samouprave («Narodne novine Županije Posavske» broj 2/97 i 8/05) i Zakonu o porezu na imovinu, naslijeđe i dar Županije Posavske («Narodne novine Županije Posavske» broj 9/08 i 4/09).

Prihodi od neizravnih poreza

U svibnju 2014. godine dopunom Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14) Županiji Posavskoj je dodijeljen ponder 1,5, a koji se koristi u izračunu udjela Županije u raspodjeli prihoda od neizravnih poreza s Jedininstvenog računa. Pozitivni učinci primjene navedenog pondera mogli su se uočiti već u

2014. godini, a u 2015. i 2016. godini su izraženi u punom obujmu, što je u tim godinama doprinijelo ostvarenju pozitivnog financijskog rezultata i smanjenju akumuliranog deficita iz prethodnih godina.

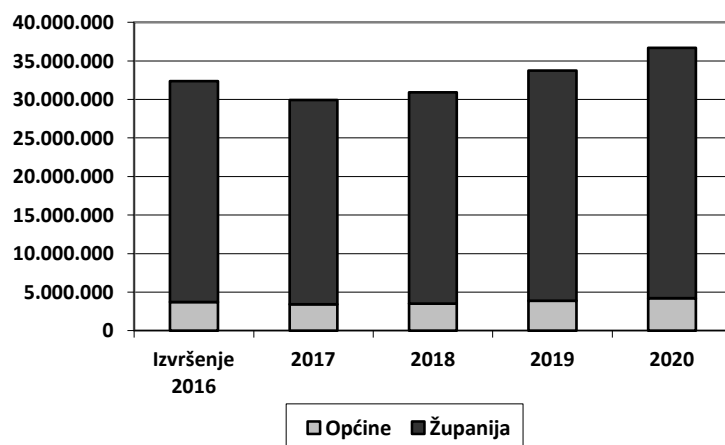
GODINA	KOEFICIJENT	UKUPNO	RAZLIKA
2006	1,840	20.183.329,40	-
2007	1,743	23.619.163,98	3.435.834,58
2008	1,655	23.035.509,65	-583.654,33
2009	1,561	18.527.597,47	-4.507.912,18
2010	1,443	18.926.517,01	398.919,54
2011	1,393	17.928.075,68	-998.441,33
2012	1,364	16.769.479,45	-1.158.596,23
2013	1,363	15.575.242,77	-1.194.236,68
2014	1,348 / 2,009	20.991.148,84	5.415.906,07
2015	1,996 / 2,006	25.747.102,30	4.755.953,46
2016	2,247	29.373.736,45	3.626.634,15

Projekcije prihoda od neizravnih poreza za 2017. godinu pokazuju njihovo smanjenje za Županiju Posavsku, obzirom da se udio Županije Posavske u raspodjeli prihoda od neizravnih poreza za 2017. godinu iznosi 2,169, što je 3,47% manje nego u 2016. godini.

Prema revidiranim projekcijama prihoda od neizravnih poreza Federalnog ministarstva financija, zasnovanih na projekcijama Odjeljenja za makroekonomsku analizu UIO, iz svibnja 2017. godine procjenjuje se da će prihodi od neizravnih poreza koji pripadaju Županiji Posavskoj u 2017. godini iznositi 26.483.464 KM ili 7,60% manje u odnosu na izvršenje ovih prihoda za 2016. godinu. U razdoblju 2018.- 2020. godina očekuje se njihov postupni rast i to: 27.381.964 KM u 2017. godini, 29.860.541 KM u 2018. i 32.489.629 KM u 2019. godini.

Tablica 3.2. Izvršenje prihoda od neizravnih poreza ŽP i općina pojedinačno na Jedinstvenom računu za 2016. godinu, revidirane projekcije za 2017. g. i projekcije za razdoblje 2018.-2020. g.

Neizravni porezi	Izvršenje 2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Županija Posavska	32.371.352	29.919.097	30.934.157	33.734.273	36.704.426
Županija	28.660.742	26.483.464	27.381.964	29.860.541	32.489.629
Domaljevac-Šamac	417.182	385.305	398.377	434.437	472.688
Odžak	1.735.811	1.587.375	1.641.229	1.789.791	1.947.374
Orašje	1.557.618	1.462.953	1.512.587	1.649.504	1.794.736
Općine	3.710.610	3.435.633	3.522.193	3.873.732	4.214.797

Graf 3.2. Prihodi od neizravnih poreza Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020. godina

Nadalje, procjenjuje se da će prihodi od neizravnih poreza za direkcije cesta na razini Županije Posavske u 2017. godini iznositi 1.176.764 KM ili 4,27% manje u odnosu na izvršenje ovih prihoda za 2016. godinu. U razdoblju 2018.-2020. godina prihodi od neizravnih poreza za direkcije cesta kretati će se u iznosima 1.216.687 KM, 1.326.820 KM i 1.443.641 KM respektivno.

U Tablici 3.3. prikazano je izvršenje prihoda od neizravnih poreza za direkcije cesta za 2016. godinu, revidirane projekcije za 2017. godinu i projekcije prihoda za razdoblje 2018.-2020. godina.

Tablica 3.3. Izvršenje prihoda od neizravnih poreza za direkcije cesta za 2016. godinu, revidirane projekcije za 2017. g. i projekcije za razdoblje 2018.-2020. g.

ŽUPANIJA	Izvršenje 2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Županija Posavska	1.229.301	1.176.764	1.216.687	1.326.820	1.443.641
o/t Županija (58%)	712.995	682.523	705.678	769.556	837.312
o/t općine (42%)	516.306	494.241	511.009	557.264	606.329

Tablica 3.3.(a) Revidirane projekcije prihoda od neizravnih poreza za direkcije cesta za 2017. g. i projekcije za razdoblje 2018.-2020. g. – općine pojedinačno

OPĆINA	2017.	2018.	2019.	2020.
Općine	494.241	511.009	557.264	606.329
o/t Orašje (52%)	257.005	265.725	289.778	315.291
o/t Odžak (38%)	187.811	194.183	211.761	230.405
o/t Domaljevac-Šamac (10%)	49.424	51.101	55.726	60.633

Kako je već spomenuto, pored prihoda sa Jedinственог računa, županije prikupljaju prihode po drugim osnovama (npr. porez na dobit poduzeća i niz neporeznih prihoda). Projekcije ovih prihoda Ministarstvo financija Županije Posavske priprema na osnovi makroekonomskih prognoza i analizi trendova i već spomenute Projekcije prihoda od strane FMF.

Porez na dobit

Porez na dobit poduzeća izuzev banaka i drugih financijskih organizacija predstavlja u cijelosti prihod Županije. Učinci naplate prihoda od poreza na dobit, od uvođenja novog Zakona o porezu na dobit uz prilagođavanje makroekonomskih pretpostavki i povijesnih trendova ostvarenja prihoda po ovoj osnovi, pokazuju stalni rast za županijske proračune, a koji se različito odražavaju za svaku županiju pojedinačno.

Naime, promatrajući naplatu u proračunu Županije Posavske ovi prihodi su od prve godine primjene Zakona (2008. godine) više nego 2,5 put porasli u 2009. godini te u godinama koje su slijedile nastavili rasti. Izvršenje prihoda od poreza na dobit Županije Posavske u 2016. godini iznosilo je 2.522.591, što je 40,33% više od ostvarenja u 2015. godini. Predviđa se da će prihodi od poreza na dobit (prvenstveno poduzeća) u 2017. godini biti veći za 4,15% od izvršenja za 2016. godinu i iznositi 2.627.279 KM.

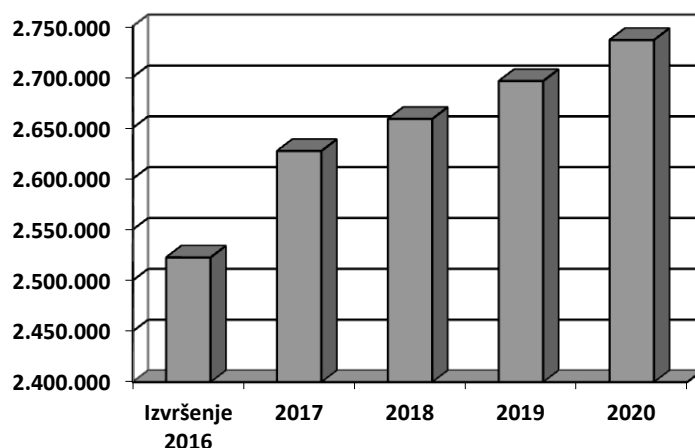
Očekuje se da će i u razdoblju 2018.-2020. godina prihodi Županije Posavske od poreza na dobit nastaviti postupno rasti, pa projicirani iznos za 2018. godinu iznosi 2.658.806 KM, a u razdoblju 2019.-2020. iznositi će 2.696.029 KM i 2.736.470 KM respektivno.

U Tablici 3.4. prikazano je izvršenje prihoda od poreza na dobit za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. godinu i projekcije za razdoblje 2017.-2019. godina za Županiju Posavsku.

Tablica 3.4. Izvršenje prihoda od poreza na dobit za 2016. godinu, revidirane projekcije za 2017. g. i projekcije za razdoblje 2018.-2020. g. za Županiju Posavsku

Vrsta prihoda	Izvršenje 2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Porez na dobit	2.522.591	2.627.279	2.658.806	2.696.029	2.736.470

Procjenjuje se da će se prihodi od poreza na dobit pojedinaca i poduzeća općina Županije Posavske u razdoblju 2018.-2020. godina kretati u ukupnim iznosima od 2.600 KM do 3.100 KM.

Graf 3.3. Prihodi od poreza na dobit Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020. godina

Procjenjuje se da će se prihodi od poreza na dobit pojedinaca i poduzeća općina Županije Posavske u razdoblju 2017.-2019. godina kretati u ukupnim iznosima od 2.650 KM do 3.250 KM.

Porez na dohodak

Projekcije prihoda od poreza na dohodak zasnivaju se na odredbama Zakona o porezu na dohodak koji je u primjeni od 1. siječnja 2009. godine. Porez na dohodak predstavlja sintetički oblik prihoda iz poreza na plaću i poreza na dodatna primanja, građanskih poreza (poreza na dobit od gospodarske i profesionalne djelatnosti, poreza na prihod od poljoprivrede, poreza na prihod od autorskih prava, izuma i tehnoloških napredaka, poreza na ukupan prihod fizičkih osoba, te poreza na dohodak od imovine i imovinskih prava) i poreza na prihod od igara na sreću.

Ministarstvo financija Županije Posavske se u planiranju ovih prihoda za sljedeće tri godine isključivo oslanjalo na Projekcije ovih prihoda dobivene od strane FMF.

Budući je uvođenjem poreza na dohodak nestao niz poreza građana koje su do sada regulirale županije i prihodi koje su županije oporezivale će postati dio osnovice poreza na dohodak, bilo je potrebno izračunati novu minimalnu stopu za raspodjelu prihoda (između županije i općina) od poreza na dohodak, s pretpostavkom neutralnosti prihoda – tj. da prihodi od poreza na dohodak budu na istoj razini prihoda od poreza koji će biti zamijenjeni porezom na dohodak. Izračun novog prosjeka iznosi, na temelju podataka iz 2006. godine, 34,46%. Ovaj prosjek je korišten u svrhu projekcija prihoda za utvrđivanje raspodjele prihoda od poreza na dohodak između županija i općina.

U prvoj godini primjene Zakona (2009. godina), sa stopom poreza od 10% uz osnovni osobni odbitak od 300 KM mjesečno, evidentiran je pad naplate tih prihoda u odnosu na čitav niz poreza koje je zamijenio porez na dohodak. Međutim, već u 2010. godini se naplata ovih prihoda na državnoj razini

stabilizirala te je, uključujući i zaostale obveze poreza na dohodak bila veća za 6% u odnosu na 2009. godinu.

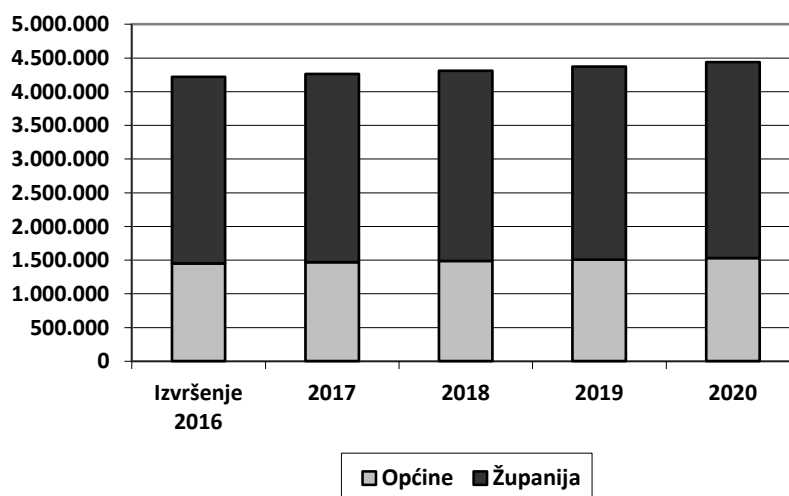
U odnosu na izvršenje prihoda od poreza na dohodak Županije Posavske za 2016. godinu koje je iznosilo 4.217.252 KM, u 2017. godini se očekuje daljnji blagi rast ovih prihoda od oko 1,00% (4.259.425 KM), dok se u razdoblju 2018.-2020. godina očekuje daljnji rast ovih prihoda u odnosu na prethodne godine za 1,20% (4.310.538 KM), 1,40% (4.370.885 KM) i 1,50% (4.436.448 KM) respektivno.

Tablica 3.5. Izvršenje prihoda od poreza na dohodak za 2016. godinu, revidirane projekcije za 2017. g. i projekcije za razdoblje 2018.-2020. g. za Županiju Posavsku

ŽUPANIJA	Izvršenje 2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Županija Posavska	4.217.252	4.259.425	4.310.538	4.370.885	4.436.448
o/t Županija	2.766.924	2.791.627	2.825.126	2.864.678	2.907.648
o/t općine	1.450.328	1.467.798	1.485.411	1.506.207	1.528.800

Analizom ostvarenih i raspoređenih prihoda od poreza na dohodak općina Županije Posavske na godišnjoj razini u razdoblju 2015.-2016. godine uočeno je da su se isti kretali u slijedećim rasponima:

- Općina Orašje: 54,91%-62,59% - prosjek posljednje dvije godine 56,15%
- Općina Odžak: 31,46%-38,86% - prosjek posljednje dvije godine 37,23%
- Općina Domaljevac-Šamac: 3,51%-8,28% - prosjek posljednje dvije godine 6,62%.

Graf 3.4. Prihodi od poreza na dohodak Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020. godina

Ostali porezni prihodi

Kategorija Ostalih poreznih prihoda, u koju se ubrajaju prihodi od poreza na imovinu (714), domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze) (715) i ostali porezi (719) će se u Proračunu Županije Posavske za razdoblje 2018.-2020. godina kretati u uobičajenim rasponima od 280-285 tisuća KM. Isti slučaj se očekuje i kod općina Županije Posavske gdje će se ovi prihodi kretati u ukupnim iznosima od 314-325 tisuća KM godišnje.

Neporezni prihodi

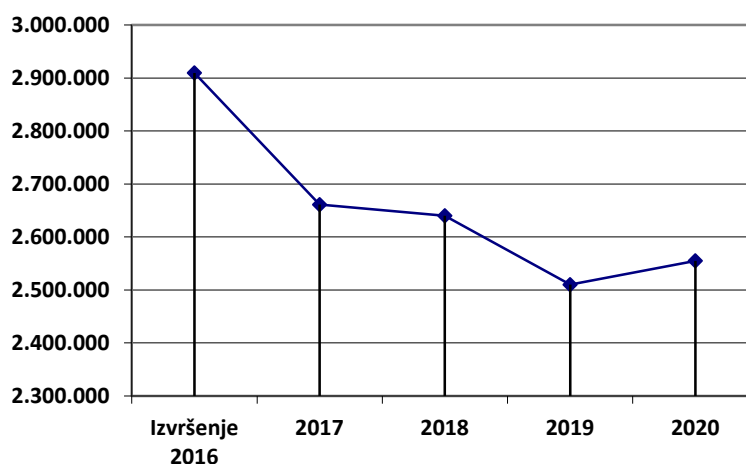
Neporezni prihodi županije uključuju prihode od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihode od pozitivnih tečajnih razlika, naknade, pristojbe i prihode od pružanja javnih usluga u koje se ubrajaju: administrativne, sudske i komunalne pristojbe i ostale proračunske naknade, naknade i pristojbe po Federalnim zakonima i drugim propisima i prihodi od pružanja javnih usluga i neplanirane uplate te novčane kazne.

Očekuje se da će Proračun Županija Posavska u 2018. godini prikupiti 2.640.000 KM neporeznih prihoda, što je 0,79% manje nego što se očekuje u 2016. godini. Nadalje se očekuje da bi se neporezni prihodi za 2019. i 2020. godinu trebali dalje smanjivati, odnosno predviđa se da će iznositi 2.510.000 KM u 2019. godini i 2.555.000 KM u 2020. godini.

Očekivani pad neporeznih prihoda u razdoblju 2018.-2020. godina odnosi se na potrošnju namjenskih prihoda od korištenja poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe. Naime, u razdoblju 2012.-2017. godina iz namjenskih sredstava od korištenja poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, koja su na području Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva početkom 2012. godine pristigla u iznosu od preko 3 milijuna KM, izvršeni su planirani radovi u većem obujmu, te se očekuje da će akumulirani višak ovih sredstava biti u cijelosti potrošen tijekom 2017. godine. Stoga se u razdoblju 2018.-2020. godina na ovoj skupini prihoda planiraju samo godišnji prilivi po navedenoj namjeni.

Tablica 3.6. Izvršenje neporeznih prihoda u 2016. godini, plan za 2017. godinu i projekcije za razdoblje 2018.-2020. g. za Proračun Županije Posavske

Vrsta prihoda	Izvršenje 2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
NEPOREZNI PRIHODI	2.909.586	2.661.010	2.640.000	2.510.000	2.555.000
Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine	98.972	101.060	75.000	90.000	85.000
Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	2.435.909	2.196.000	2.200.000	2.050.000	2.100.000
Novčane kazne	374.705	363.950	365.000	370.000	370.000

Graf 3.5. Neporezni prihodi za razdoblje 2016.-2020. godina (Proračun Županije Posavske)

Procjene kretanja neporeznih prihoda općina Županije Posavske u razdoblju 2018.-2020. godina pokazuju da će se isti zadržati na razini između 4,6 i 4,9 milijuna KM godišnje.

Tekuće i kapitalne potpore i kapitalni primici

Tekuće i kapitalne potpore i kapitalni primici uključuju tekuće potpore od međunarodnih organizacija, primljene tekuće potpore od strane proračuna Federacije BiH proračunu Županije Posavske, sredstva iz Proračuna Federacije BiH Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne politike za primjenu Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica s djecom («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine», broj: 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09), donacije, kapitalne potpore od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija i kapitalne potpore od ostalih razina vlasti (Federacije Bosne i Hercegovine) za projekte u srednjim i osnovnim školama i projekte rekonstrukcije cesta, te kapitalne primitke.

U odnosu na razdoblje 2014.-2015. godina, te dijelom 2016. godini u tekućoj i naredne tri godine se očekuje potpuni prestanak priliva sredstava od donacija za poplavljene prostore.

Uzevši u obzir pojačane aktivnosti korisnika Proračuna Županije Posavske i općina Županije Posavske, kao i njihov angažman u apliciranju za novčana sredstva po projektima u zemlji i inozemstvu, realizacija tekućih i kapitalnih potpora bi i dalje trebala ostati barem na razini ostvarenja iz prethodnih godina.

Nadalje, kako su u tijeku konzultacije federalne, županijskih i općinskih/gradskih razina oko nove izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine a čiji ishod bi mogao ponovno porazno djelovati na Proračun Županije Posavske, u razdoblju 2018.-2020. godina planira se i očekuje, kao i u prethodnim godinama, daljnja potpora iz Proračuna Federacije BiH.

Tablica 3.7. Izvršenje tekućih i kapitalnih grantova te kapitalnih primitaka u 2016. godini, plan za 2017. godinu i projekcije za razdoblje 2018.-2020. g. za Proračun Županije Posavske

Vrsta prihoda	Izvršenje 2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Tekući grantovi	2.015.188	3.158.900	3.060.000	1.830.000	830.000
Kapitalni grantovi	373.825	554.000	600.000	600.000	350.000
Kapitalni primici	1.504	0	0	0	0
UKUPNO:	2.390.517	3.712.900	3.660.000	2.430.000	1.180.000

Ukupni prihod Proračuna Županije Posavske

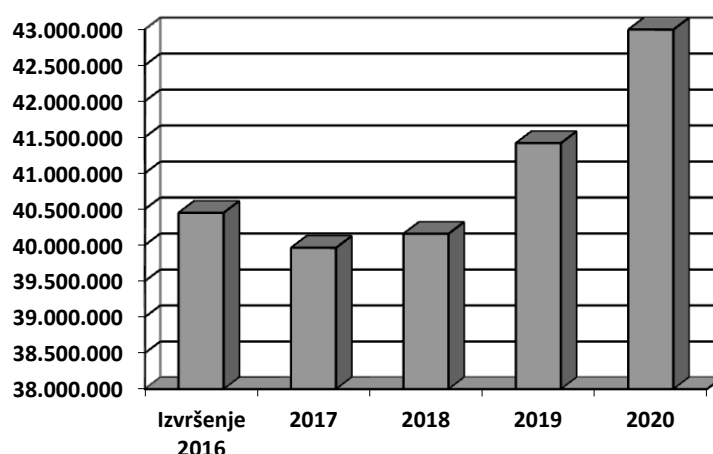
Procjenjuje se da će Proračun Županije Posavske u 2018. godini imati na raspolaganju ukupno 40.157.560 KM, što je 0,49% više u odnosu na planiranih 39.962.940 KM u 2017. godini.

Očekuje se, također, da će prihodi i primici Županije Posavske porasti na 41.417.700 KM u 2019. godini (3,14% više u odnosu na 2018. godinu), te se u 2020. godini povećati na 42.995.560 KM (3,81% više u odnosu na 2019. godinu). Navedene projekcije su uvjetovane postojećim stanjem u raspodjeli javnih prihoda. Ukoliko u promatranom razdoblju dođe do izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH planirani scenarij će biti upitan.

Više informacija je prikazano u Tablici 3.8.

Tablica 3.8. Prihodi, primici i financiranje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.g.

Vrsta prihoda	Ostvareno	Plan	Prognoza		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
UKUPNI PRIHODI, TEKUĆE I KAPITALNE POTPORE I PRIMICI	40.449.673	39.962.940	40.157.560	41.417.700	42.995.560
Porezni prihodi	34.947.334	33.587.730	33.856.060	36.476.300	39.259.560
Prihodi od neizravnih poreza	29.373.737	28.178.820	28.087.640	30.630.090	33.326.940
Porez na plaću i Porez na dohodak	2.761.699	2.625.080	2.828.620	2.868.180	2.911.150
Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	2.525.727	2.503.780	2.658.800	2.696.030	2.736.470
Ostali porezni prihodi	286.171	280.050	281.000	282.000	285.000
Neporezni prihodi	2.909.586	2.661.010	2.640.000	2.510.000	2.555.000
Prihodi od pod.aktivnosti i imovine	98.972	101.060	75.000	90.000	85.000
Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	2.435.909	2.196.000	2.200.000	2.050.000	2.100.000
Novčane kazne	374.705	363.950	365.000	370.000	370.000
Tekuće potpore	2.015.188	3.158.900	3.060.000	1.830.000	830.000
Kapitalne potpore	373.825	554.000	600.000	600.000	350.000
Prihodi po osnovi zaostalih obveza	202.236	1.300	1.500	1.400	1.000
Kapitalni primici	1.504	0	0	0	0

Graf 3.6. Prihodi, potpore i primici Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.g.**Tablica 3.9.** Porezni i neporezni prihodi proračuna općina ŽP za razdoblje 2016.-2020.g.

Vrsta prihoda	Ostvareno	Plan	Prognoza		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
UKUPNI POREZNI I NEPOREZNI PRIHODI	11.259.445	10.652.480	10.468.460	11.172.760	11.533.080
Porezni prihodi	5.957.350	5.711.270	5.871.460	6.271.760	6.682.080
Prihodi od neizravnih poreza	4.226.340	4.049.950	4.063.200	4.431.000	4.821.130
Porez na plaću i Porez na dohodak	1.443.374	1.374.000	1.491.110	1.512.010	1.534.600
Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	1.077	2.000	2.600	3.100	3.100
Ostali porezni prihodi	286.559	285.320	314.550	325.650	323.250
Neporezni prihodi	5.302.095	4.941.210	4.597.000	4.901.000	4.851.000
Prihodi od pod.aktivnosti i imovine	2.439.084	2.432.090	2.409.000	2.460.000	2.460.000
Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	2.827.447	2.486.920	2.150.000	2.400.000	2.350.000
Novčane kazne	35.564	22.200	38.000	41.000	41.000

3.4. Rizici po projekcije prihoda

Obzirom na osnovne postavke projekcija neizravnih poreza i ukupne ekonomske uvjete u BiH i u svijetu ostvarenje projicirane razine prihoda od neizravnih poreza u razdoblju 2017.-2020. je podložno sljedećim rizicima:

- Projekcije prihoda od neizravnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svako odstupanje ovih parametara od projiciranih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda;
- Slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera BiH (EU, zemlje CEFTA) povećava razinu rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od neizravnih poreza u cjelini;
- Veći gubici prihoda od carina u vezi s primjenom adaptiranog SSP u odnosu na pretpostavku koja je korištena u projekciji prihoda od carina negativno će se odraziti na izvršenje naplate prihoda u 2017. i narednim godinama;
- Jačanje crnog tržišta duhanskih prerađevina, uzrokovano bržim rastom poreznog opterećenja cigareta u BiH u odnosu na zemlje u okruženju, može ugroziti izvršenje projekcija prihoda od trošarina na cigarete;
- Pojava eksternih šokova, u vidu rasta cijena nafte i derivata na svjetskom tržištu izvan sadašnjih očekivanja, pogoditi će tržište derivata u BiH i negativno će se odraziti na potrošnju derivata, a time i na izvršenje projekcija prihoda od trošarina na derivate i putarine iz cijene naftnih derivata.

Poglavlje 4.: Upravljanje potrošnjom javnog sektora

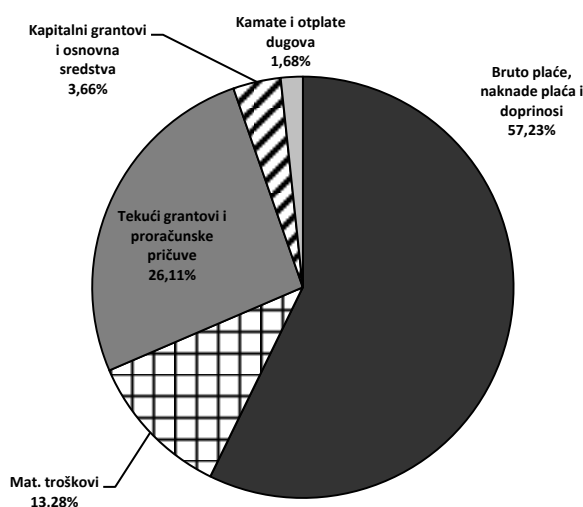
U ovom poglavlju su sažeta ključna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima i proračunske reforme u Županiji Posavskoj. Analiza strukture proračuna po ekonomskim kategorijama predstavlja važan instrument srednjoročnog planiranja, obzirom da se ista može ukazati na strukturalne nejednakosti koje treba uzeti u obzir pri određivanju prioriteta potrošnje i ograničenja potrošnje individualnih proračunskih korisnika.

4.1. Opća struktura i trendovi

Ovaj dio sadrži grubu analizu strukture proračuna i preporuke po pitanju plaća i naknada u javnom sektoru, izdataka za materijal i usluge (materijalnih troškova), transfera i kapitalnih izdataka.

Tablica 4.1. Planirana struktura potrošnje Proračuna Županije Posavske za 2018. g.

Vrsta rashoda	Plan za 2018.g.
Bruto plaće, naknade plaća i doprinosi	22.957.560
Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	4.536.590
Tekući grantovi i proračunske pričuve	10.475.000
Izdaci za nabavku stalnih sredstava i kapitalni grantovi	1.467.300
Izdaci za kamate i otplate dugova	675.260
UKUPNO:	40.111.710

Graf 4.1. Planirana struktura potrošnje za 2018. g. (iskazano u % ukupnog Proračuna)

Tablica 4.2. Kretanje strukture potrošnje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.g.

Vrsta rashoda	Ostvareno	Plan	Prognoza		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Plaće, naknade i doprinosi	21.003.919	22.590.840	22.957.560	23.006.400	23.133.150
Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	4.372.751	4.503.190	4.536.590	4.520.000	4.735.300
Tekući grantovi i proračunske pričuve	9.476.397	9.730.000	10.475.000	11.010.000	12.115.000
Izdaci za nabavku st.sredstava i kapit.grantovi	2.414.268	1.567.100	1.467.300	1.847.200	1.956.300
Izdaci za kamate i otplate dugova	1.551.944	1.549.420	675.260	665.460	581.060
UKUPNO	38.819.279	39.940.550	40.111.710	41.049.060	42.520.810

Proračunska struktura prikazane u Tablicama 4.1. i 4.2. te Grafu 4.1 ukazuje na slijedeće glavne značajke Proračuna Županije Posavske:

- Velik iznos proračunskih sredstava (54,11% u 2016. godini, te 56,56%, 57,23%, 56,05% i 54,40% u 2017., 2018., 2019. i 2020. godini respektivno) se alocira na plaće, naknade i doprinose zaposlenih u korisnicima županijskog proračuna. Ovakav udio rashoda za plaće, naknade i doprinose poslodavca rezultat je velikog broja zaposlenika kod proračunskih korisnika kao i postojeće zakonske i druge legislative kojima je uređen način obračuna plaća i naknada uposlenika proračunskih korisnika. U razdoblju listopad 2014.-svibanj 2017. godine osnove za obračun plaća uposlenika korisnika Proračuna Županije Posavske (osim sudaca, tužitelja i stručnih suradnika u pravosuđu) povećavane su tri put za po oko 5%. Također, od rujna 2014. godine povećana je dnevna naknada za topli obrok uposlenika sa 8,00 KM na 10,00 KM. Na taj način uposlenici korisnika Proračuna Županije Posavske su se visinama primanja približili ostalim kantonima/županijama, iako su još uvijek među najmanje plaćenima. Nadalje, od 15.07.2016. godini u primjeni je Pravilnik o izmjeni Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj: 52/16) kojim se propisuje da je neoporezivi dio toplog obroka uposlenika u visini do 1% od prosječne neto plaće isplaćene u FBiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku. Primjenom navedenog, a prema posljednjem objavljenom podatku o iznosu prosječne neto plaće u FBiH, na dnevni iznos toplog obroka od 1.7 KM po uposleniku potrebno je obračunati i uplatiti sva davanja iz plaća i na plaće (nešto više od 1.1 KM davanja), čime se povećava potrošnja na pozicijama Bruto plaća i naknada plaća te Doprinosu poslodavca. Uz sve navedeno, Vlada Županije Posavske je već godinama orijentirana pružanju mogućnosti mladim, obrazovanim osobama, registriranim na Zavodu za zapošljavanje, da putem volonterskog rada u korisnicima Proračuna Županije Posavske, ostvare uvjete za polaganje ispita općeg znanja i steknu osnovna znanja iz oblasti za koje su se obrazovale. Tako je kroz programe volonterskog rada do sada prošlo nekoliko stotina mladih ljudi, kojima se osiguravaju naknade tijekom volontiranja, a s ovom praksom će se zasigurno nastaviti i u budućem razdoblju.
- Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge kretati će se u uobičajenim iznosima od oko 11% ukupnih rashoda i izdataka Proračuna. Radi se o uglavnom fiksnim troškovima koji su korisnicima Proračuna Županije Posavske nužni za nesmetano obavljanje redovitih poslova.
- Vodeći se postojećim politikama značajan iznos proračunskih sredstava se alocira na transfere. U razdoblju 2018.-2020. godina nastojati će se povećati razina izdvajanja za tekuće grantove, sukladno strateškim opredijeljenima Vlade Županije Posavske za poticanje razvoja gospodarstva i poljoprivrede, osiguranje maksimalnog poštivanja zakonskih obveza iz oblasti socijalne pomoći, zdravstva i braniteljske populacije te poticanju razvoja kulture, športa i obrazovanja. Planirani iznosi za grantovska izdvajanja (uključujući i proračunske pričuve) kretati će se između 26 i 28,5% ukupnih planiranih rashoda i izdataka Proračuna u godinama koje slijede.
- U razdoblju 2018.-2020. godina iznos sredstava potrebnih za otplatu dugoročnih zaduženja se postupno smanjuje, osobito jer u 2017. godini stižu na otplatu zadnje rate glavnice MMF kredita. U 2018. godini počinje otplata glavnica kredita UniCredit Bank Austrija i Export-Import banke Koreja, međutim kako se radi o dugoročnim kreditima iznosi potrebni za otplatu glavnica 2.5 put su manji nego u 2017. godini. Također, otplata kredita OPEC fonda završava u 2019. godini, te se u 2020. godini kreditno opterećenje svodi na otplate austrijskog i korejskog kredita.
- Alokacija proračunskih sredstava na nabavku stalnih sredstava i kapitalne investicije je još uvijek nedovoljna (3,66% u 2018. godini), i ovisi isključivo o rezultatima aktivnosti korisnika proračuna kod apliciranja na razne projekte. Zamjetan je trend pojačanog angažmana proračunskih korisnika u praćenju poziva i sudjelovanju u programima vanjske i unutarnje pomoći, za što se u budućem razdoblju očekuju i konkretni rezultati. Kako se u 2019. i 2020. godini, sukladno projekcijama Federalnog ministarstva financija, očekuje bolja realizacija prihoda tako se u navedenoj godini planira i veće kapitalno ulaganje, a sve sukladno strateškim ciljevima Vlade.
- Obzirom da je akumulirani deficit Proračuna Županije Posavske na dan 31.12.2016.godine iznosio oko 1,6 milijuna KM, zakonska je obveza planiranje njegovog pokrića pa se u razdoblju 2018.-2020. godina planira suficit u ukupnom iznosu od 889.240 KM.
- Detaljnije informacije o strukturi potrošnje, kao i procjena rashoda u naredne dvije godine se mogu naći na kraju dokumenta, u Prilogu.

4.2. Plaće i naknade u javnom sektoru

Od 01.10.2014. godine, a na temelju Zaključka o izmjeni Zaključka o visini osnovice za obračun plaća uposlenika korisnika Proračuna Županije Posavske („Narodne novine Županije Posavske“, broj: 10/14), osnovica za obračun plaća uposlenika korisnika Proračuna Županije Posavske povećana je za 5%, odnosno sa 85,00 KM na 90,00 KM, dok je osnovica za obračun plaća uposlenika srednjih i osnovnih škola povećana sa 130,00 KM na 137,00 KM. Daljnje povećanje osnovice za obračun plaća uposlenika korisnika sa 90,00 KM na 94,50 KM, te osnovice za obračun plaća uposlenika srednjih i osnovnih škola sa 137,00 KM na 143,85 KM primjenjuje se od svibnja 2015. godine. Konačno povećanje osnovice stupilo je na snagu Zaključkom Vlade broj: 01-02-256/17 od 26.05.2017. godine i primjenjuje se od 01.05.2017. godine. Aktualna osnovica za obračun plaća djelatnika (osim sudaca, tužitelja i stručnih suradnika u pravosuđu) iznosi 104,50 KM, te u prosvjeti 159,00 KM, s tim da je primjenom navedenog Zaključka prestala obveza uvećanja neto plaće po članku 49. Zakona o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj: 10/08, 09/10, 44/11, 07/13 i 65/13). Osim tog, od 01.09.2014. godine Vlada Županije Posavske je Zaključkom broj: 01-02-528/14 promijenila dnevnu naknadu za topli obrok zaposlenika Proračuna sa 8,00 KM na 10,00 KM. Navedenim promjenama ublaženo je dugogodišnje nezadovoljstvo uposlenika u korisnicima Proračuna Županije Posavske, te su se razine primanja uposlenika približile (iako ne i izjednačile sa) razinama primanja njihovih kolega u ostalim kantonima/županijama. Međutim, od 15.07.2016. godine uvedena je obveza oporezivanja dijela naknade za topli obrok koji premašuje 1% prosječne federalne neto plaće, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

U 2018. godini se očekuje da će ukupna očekivana potrošnja na bruto plaće, naknade troškova zaposlenih i doprinose poslodavaca u javnom sektoru Županije Posavske iznositi 22.957.560 KM, što je 1,62% više u odnosu na plan proračuna za 2017. godinu. Navedeno povećanje se odnosi na usklađivanje za protekli rad, te uključuje obračun sredstava potrebnih za planirana nova zapošljavanja (dio kojih će se realizirati u 2017. godini ali za koja su potrebna sredstva za 12 mjeseci 2018. godine). Pretpostavka je da će Vlada Županije Posavske i dalje biti orijentirana angažiranjem mladih obrazovanih osoba bez radnog iskustva za rad u statusu volontera. U odnosu na plan Proračuna za 2017. godinu u 2018. godini se broj zaposlenika, prema planovima, treba povećati za 17 osoba, što će ovisiti i o dobivanju suglasnosti Vlade Županije Posavske. Obzirom da je u proteklom godinama izvjestan broj proračunskih korisnika, kao rezultat nezadovoljstva razinama plaća, napustio posao zbog odlaska u inozemstvo, postoje sistematizirana upražnjena radna mjesta koja se planiraju popuniti.

U razdoblju 2019.-2020. godina izdaci za bruto plaće, naknade troškova zaposlenih i doprinose poslodavca će se, osim sporadično planiranih novih zapošljavanja, povećavati samo za iznose korekcija troškova minulog rada (+0.5%).

Kretanje plaća, naknada, i doprinosa te ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru Županije slijedi u Tablici 4.3.

Tablica 4.3. Plaće u Proračunu Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.g.

	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupno plaće, naknade i doprinosi	21.003.919	22.590.840	22.957.560	23.006.400	23.133.150
Ukupni broj zaposlenih u Proračunu Žup.Posavske	931	953	970	972	976

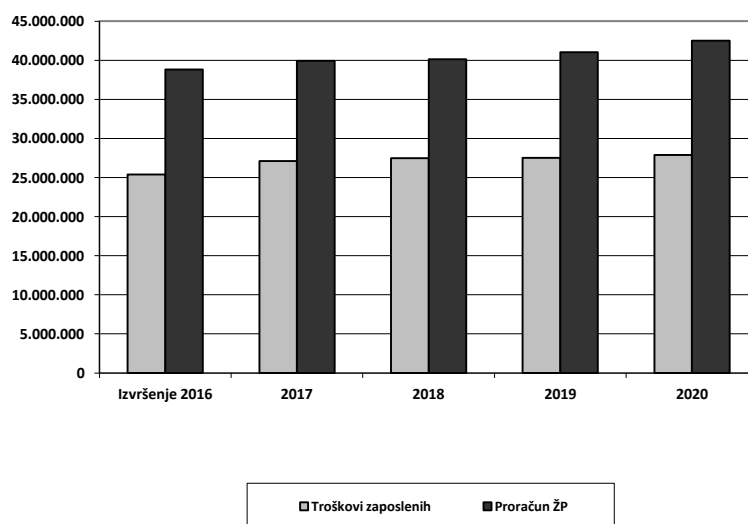
4.3. Izdaci za materijal i usluge

Ukupna županijska potrošnja na materijal i usluge u 2018. godini procjenjuje se na 4.536.590 KM što čini 11,31% ukupne potrošnje Županije u istoj godini. U odnosu na plan Proračuna za 2017. godinu ovdje se radi o malom povećanju od 0,74%, što je objektivno zbog neizvjesnog kretanja cijene energenata. Učešće izdataka za materijal i usluge u razdoblju 2016.-2020. godine u ukupnim

rashodima prema planiranom kreće se u rasponu od 11% do 11,3%. Graf 4.2. stavlja u omjer plaće i materijalne troškove, kao osnovne troškove zaposlenih, i ukupni Proračun Županije Posavske.

Pokušaj smanjenja materijalnih troškova u 2013. i 2014. godini pokazao se teško ostvarivim (osobito zbog kretanja cijena energenata te poplava iz svibnja 2014. godine) čime se dokazalo da razina potrošnje na materijalne troškove i usluge u odnosu na plaće, ukoliko je neodgovarajuća, može rezultirati smanjenjem učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora. Stoga je Vlada Županije Posavske orijentirana daljnjem održavanju razine ove potrošnje u navedenim okvirima a radi izbjegavanja situacije u kojoj je ugrožena mogućnost proračunskih korisnika da zajednici pružaju adekvatne usluge.

U 2019. i 2020. godini materijalni troškovi će iznositi 4.520.000 KM i 4.735.300 KM respektivno, a što predstavlja minimum potreba za redovitim funkcioniranjem. U okviru izdataka za materijal, sitan inventar i usluge očekuje se da će i dalje najznačajniju stavku predstavljati Ugovorene i druge posebne usluge osobito zbog opredijeljenosti Vlade Županije Posavske da tijekom fiskalne godine kroz volonterski rad angažira što veći broj visokoobrazovanih mladih osoba koje se kao nezaposlene nalaze u evidenciji Službe za zapošljavanje, a čime bi se tim osobama osigurao preduvjet za polaganje ispita općeg znanja i apliciranje na natječaje za koje se traži odrađen pripravnički staž.

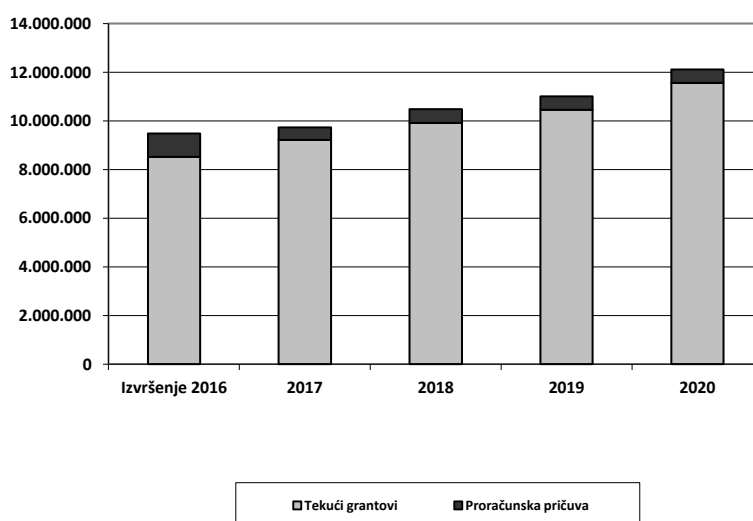
Graf 4.2. Omjer troškova zaposlenih i ukupnog Proračuna ŽP u razdoblju 2016.-20.g.

4.4. Transferi

Proračunom Županije Posavske za 2017. godinu planiran je udio ukupnih tekućih transfera i proračunskih pričuva od 24,36% u ukupno planiranim rashodima. U 2018. godini procijenjen je udio ovih transfera u iznosu od 26,11% od ukupnog Proračuna, odnosno 10.475.000 KM u apsolutnom iznosu.

U odnosu na plan za 2017. godinu potrošnja na transfere će u 2018. godini u apsolutnom iznosu biti veća za 695.000 KM ili veća za 7,54%, dok će se izdvajanja za tekuće pričuve najprije povećati u 2018. godini za 50.000 KM u odnosu na 2017. godinu, a potom u razdoblju 2019.-2020. godina kretati na istoj razini kao u 2018. godini i iznositi po 560.000 KM u apsolutnom iznosu.

U 2019. i 2020. godini se očekuje daljnje povećanje izdvajanja na transfere, u apsolutnom iznosu od 10.450.000 KM i 11.555.000 KM respektivno, što je 5,4% i 10,6% više u odnosu na godine koje im prethode.

Graf 4.3. Kretanje ukupnih transfera Proračuna ŽP u razdoblju 2016.-2020. godina (u KM)

Tekući transferi drugim razinama vlasti

Udio ukupnih tekućih transfera drugim razinama vlasti (614100) u 2018. godini iznosi 5,25% od ukupnog proračuna, i neće se u većoj mjeri mijenjati u odnosu na plan 2017. godine. Povećanje izdvajanja se planira samo na poziciji Grantovi nižim razinama vlasti pri Ministarstvu, dok će ostale grantovske pozicije ostati neizmijenjene u odnosu na 2017. godinu. U razdoblju 2019.-2020. godine očekuje se povećanje izdvajanja na transfere drugim razinama vlasti, pa će se isti kretati u apsolutnim iznosima od 2.240.000 KM i 2.566.000 KM respektivno.

U 2019. godini planira se povećanje izdvajanja za zdravstvene institucije i centre za socijalni rad, i smanjenje izdvajanja nižim razinama vlasti.

U 2020. godini, u odnosu na plan za 2019. godinu, ponovno će malo porasti izdvajanje nižim razinama vlasti, zatim transferi zdravstvenim institucijama i centrima za socijalni rad, izdvajanja za zaštitu okoliša, financiranje višeg i visokog obrazovanja te Zavoda za školstvo kao i izdvajanja za šport i kulturu, dok će ostala grantovska izdvajanja u okviru ove kategorije ostati na razini planiranog za 2018. godinu.

Tekući transferi pojedincima

Udio tekućih transfera pojedincima (614200) u ukupnom proračunu za 2018. godinu iznosi 10,67%, odnosno u apsolutnom iznosu 4.280.000 KM. U 2018. godini, u usporedbu s planom za 2017. godinu, povećati će se izdvajanja za zdravstvene i socijalne potrebe, dok će ostale grantovske pozicije ostati na istoj apsolutnoj razini.

U razdoblju 2019.-2020. godina tekući transferi pojedincima će dalje rasti. U 2019. godini planira se daljnje povećanje izdvajanja za zdravstvene i socijalne potrebe i izdvajanja za branitelje. Ostala izdvajanja planiraju se zadržati na istim razinama (nabavka udžbenika, grantovi za povratak raseljenih osoba, isplate stipendija, izdvajanja za sufinanciranje osnovnog i srednjeg obrazovanja djece s posebnim potrebama i grant za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća). U 2020. godini planira se povećanje svih grantova pojedincima osim sufinanciranja nabavke udžbenika i isplate stipendija. Udio tekućih transfera pojedincima u ukupnom Proračunu Županije Posavske u razdoblju 2018.-2020. godina kretati će se u postocima od 10,7%, 11,2% i 12,1% respektivno. Promatrano u apsolutnim iznosima ovi transferi će u 2018. godini iznositi ukupno 4.280.000 KM, u 2019. godini 4.580.000 KM i u 2020. godini 5.154.000 KM.

Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama (614300) su planirani u udjelu 1,33% ukupne potrošnje Županije za 2017. godinu i iznosili su 530.000 KM u apsolutnom iznosu. U narednom razdoblju ovi izdaci se najprije planiraju u istom apsolutnom iznosu (2018. i 2019. godina), da bi u 2020. godini malo porasli i iznosili 550.000 KM (povećanje za 3,77% u odnosu na razdoblje 2017.-2019. godina).

Sva izdvajanja u sklopu ove skupine transfera (financiranje političkih stranaka, izdvajanja neprofitnim organizacijama i udruženjima građana – opća i posebna, te izdvajanja za informiranje i financiranje vjerskih zajednica) ostaju najvećim dijelom na istoj razini u apsolutnom iznosu u razdoblju 2017.-2020. godina, da bi se tek u 2020. godini za 20.000 KM povećalo izdvajanje za informiranje.

Subvencije javnim poduzećima

U razdoblju od 2017. do 2020. godine ne planiraju se subvencije javnim poduzećima (614400).

Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima

Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima (614500) su u 2017. godini zastupljene sa 6,55% u odnosu na ukupnu potrošnju Županije. U razdoblju 2018.-2019. godina kretanja ovih izdvajanja u odnosu na 2017.godinu će porasti za 3,25% i kretati se u jednakim apsolutnim iznosima od 2.700.000 KM. U 2020. godini će doći do njihovog povećanja za 7,41% u odnosu na 2019. godinu i iznositi će 2.900.000 KM.

U ovu skupinu transfera u Proračunu Županije Posavske ubrajaju se grantovske pozicije: Grant za razvoj poduzetništva i obrta u razdjelu Ministarstva gospodarstva i prostornog uređenja te u razdjelu Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Grantovi za poljoprivredu, Grantovi za vodoprivredu i Grant za uređenje poljoprivrednog zemljišta. U 2018. godini se planira povećanje izdvajanja za razvoj poduzetništva i obrta za 11,11% ili u apsolutnom iznosu povećanje za 100.000 KM, dok se planira nešto manja potrošnja za uređenje poljoprivrednog zemljišta (-3,61% ili 15.000 KM manja potrošnja). Sva navedena izdvajanja se u 2019. godini planiraju u istim apsolutnim iznosima kao i u 2018. godini, da bi se u 2020. godini, stvaranjem uvjeta za veću potrošnju, planiralo povećano izdvajanje za razvoj poduzetništva i obrta (povećanje za 100.000 KM ili za 10,00%) kao i za uređenje poljoprivrednog zemljišta (povećanje za 100.000 KM ili za 25,00%).

Subvencije financijskim institucijama

Od 2018. godine planira se uvođenje nove grantovske pozicije u razdjelu korisnika Vlada Županije Posavske - Subvencije financijskim institucijama, u svrhu poticanja demografske obnove, regeneracije naseljenih mjesta, te smanjenja iseljavanja mladih obitelji i pomoći stanovnicima u ostanku na području Županije Posavske. Grant je namijenjen subvencioniranju kredita koje građani uzimaju od poslovnih banaka za kupnju stana ili kuće a radi rješavanja svog stambenog pitanja, o čemu će se donijeti posebna Uredba Vlade Županije Posavske. Za navedene svrhe će se u 2018. godinu izdvojiti 200.000 KM te u razdoblju 2019.-2020. godina po 300.000 KM.

Drugi tekući rashodi

Izdvajanja za druge tekuće rashode (614800) su u 2017. godini planirana u apsolutnom iznosu od 80.000 KM ili 0,20% ukupne proračunske potrošnje. U razdoblju 2018.-2020. godina ova izdvajanja će se povećati i iznositi po 100.000 KM u 2018. i 2019. godini te 85.000 KM u 2020. godini. U navedena izdvajanja ubrajaju se povrati po rješenjima i troškovi izvršenja sudskih presuda i rješenja o izvršenju.

4.5. Kapitalni izdaci

Očekuje se da će kapitalni izdaci u 2018. godini u apsolutnom iznosu najprije opasti pa potom u razdoblju 2019.-2020. godina ponovno porasti. Tako će u 2018. godini u odnosu na planirano u 2017. godini ovi izdaci biti manji za 6,37%, u 2019. godini će u odnosu na 2018. godinu porasti za 25,89% (i premašiti plan za 2017. godinu), da bi u 2020. godini dalje porasli za 5,91% u odnosu na prethodnu godinu.

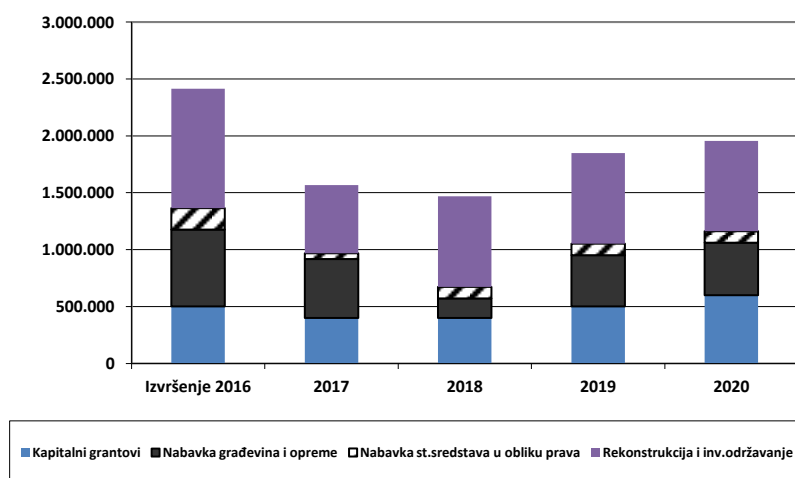
Iako će mogućnost financiranja, unatoč planiranom rastu ukupnih prihoda i primitaka proračuna, biti ograničena zbog prispjeća otplate preuzetih kreditnih obveza, Vlada Županije Posavske je opredijeljena ne samo zadržati kapitalnu potrošnju na razini potrebnoj za zadovoljenje osnovnih potreba proračunskih korisnika i finaliziranje započetih kapitalnih projekata, već i u najvećoj mjeri, kroz programe sufinanciranja, započeti nove kapitalne projekte.

Najveći udio u kapitalnim izdacima u razdoblju 2018.-2020. godina je na stavci 821600 „Rekonstrukcija i investicijsko održavanje“ (u prosjeku između 40% i 54%). Izdaci za ove namjene će se u cjelokupnom promatranom razdoblju kretati u istim apsolutnim iznosima od po 795.000 KM godišnje. Nadalje, u razdoblju 2018.-2020. godina u razdjelu Vlade Županije Posavske planiraju se sredstva za kapitalne grantove u iznosima od 400.000 KM, 500.000 KM i 600.000 KM respektivno, te sredstva za nabavku stalnih sredstava u obliku prava od po 100.000 KM u svakoj godini. Ostatak kapitalnih ulaganja se u 2018. godini odnosi najvećim dijelom na sitnije informatičke potrebe proračunskih korisnika, a u razdoblju 2019.-2020. godina i na opremanje novoizgrađenih i postojećih školskih objekata. Završetkom započetih kapitalnih projekata, uz planiranu razinu kapitalne potrošnje, otvoriti će se prostor za nova ulaganja najprije u postojeće, dotrajale školske objekte a potom i objekte i opremu ostalih proračunskih korisnika.

U razdoblju 2018.-2020. godina Vlada Županije Posavske će, u okviru raspoloživih prihodovnih mogućnosti, mijenjati strukturu rashoda u korist kapitalnih izdataka prilikom razmatranja godišnjih proračuna, ako to ocjeni za opravdano i neophodno. U Tablici 4.4 i na Grafu 4.5. prikazano je kretanje planiranih iznosa kapitalnih izdataka u razdoblju 2016.-2020. godina.

Tablica 4.4. Kapitalni izdaci Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.g. (u KM)

	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
UKUPNI KAPITALNI IZDACI	2.414.268	1.567.100	1.467.300	1.847.200	1.956.300
Kapitalni grantovi	500.000	400.000	400.000	500.000	600.000
Nabavka građevina i opreme	676.307	517.100	172.300	452.200	461.300
Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	188.154	50.000	100.000	100.000	100.000
Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	1.049.807	600.000	795.000	795.000	795.000

Graf 4.4. Kretanje kapitalnih izdataka Proračuna ŽP u razdoblju 2016.-2020. godina

4.6. Izdaci po osnovi povrata sredstava, unutarnjeg duga, kredita i kamata

U Proračunu Županije Posavske za 2018. godinu potrebno je planirati sredstva za otplatu vanjskog duga i domaćeg pozajmljivanja (823200 i 823300) u apsolutnom iznosu od 603.460 KM, te izdatke za inozemne kamate i kamate na domaće pozajmljivanje (616200 i 616300) u apsolutnom iznosu od 71.800 KM.

Ova sredstva se odnose na otplatu vanjskog duga i domaćeg pozajmljivanja:

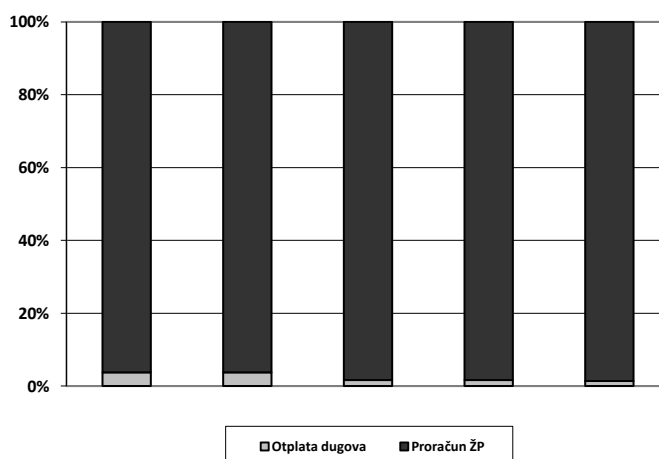
- 1) kredita odobrenog iz sredstava OPEC Fonda za međunarodni razvoj u cilju financiranja rekonstrukcije školskih objekata i nabavke odgovarajućeg školskog namještaja (500.000 USD),
- 2) kredita Export-Import banke Koreja za financiranje Faze II Projekta „Modernizacija bolnica u Bosni i Hercegovini“ (oko 800.000 USD), te
- 3) kredita Austrijske centralne banke za financiranje projekta nabave, instalacije, obuke i održavanja medicinske i nemedicinske opreme i usluga u Kantonalnoj bolnici Orašje (1.980.000 EUR).

U 2017. godini završava otplata glavnice kredita MMF-a, a u 2019. godini i otplata kredita OPEC fonda, pa će, iako u 2018. godini počinje otplata glavnica korejskog i austrijskog kredita, u razdoblju 2018.- 2020. godina izdaci po ovim osnovama biti više nego duplo manji.

Tablica 4.5. Izdaci po osnovi povrata sredstava, unutarnjeg duga, kredita i kamata Proračuna Županije Posavske u razdoblju 2016.-2020.g. (u KM)

Opis	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Kredit OPEC fonda	86.685	84.300	81.600	78.200	0
Kredit po III Stand-by aranžmanu MMF-a	1.398.629	1.395.620	0	0	0
Kredit Export-Import banke Koreja	23.437	25.000	122.160	120.660	119.360
Kredit Austrijske centralne banke	43.193	44.500	471.500	466.600	461.700
UKUPNO:	1.551.944	1.549.420	675.260	665.460	581.060

Napomena: Zbog mogućih tečajnih razlika iznosi planirani za otplate dugova (glavnica i kamate) su u planu zaokruženi na više.

Graf 4.5. Udio izdataka za otplate dugova u ukupnom Proračunu ŽP u razdoblju 2016.-2020.god.

4.7. Srednjoročne procjene potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji

Sukladno projekcijama potrošnje, obrazloženim na prethodnim stranicama, u tablici 4.6. dat je kratak pregled cjelokupne strukture potrošnje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020. godina.

Tablica 4.6. Struktura potrošnje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.g. (u KM)

Kategorija	Izvršenje		Plan		Projekcije					
	2016.	%	2017.	%	2018.	%	2019.	%	2020.	%
Plaće, naknade i dopr.poslodavca	21.003.919	54,1	22.590.840	56,6	22.957.560	57,2	23.006.400	56,1	23.133.150	54,4
Mat.troškovi	4.372.751	11,3	4.503.190	11,3	4.536.590	11,3	4.520.000	11,0	4.735.300	11,1
Tekući transferi i pror.pričuve	9.476.397	24,4	9.730.000	24,4	10.475.000	26,1	11.010.000	26,8	12.115.000	28,5
Kapit.ulaganja	2.414.268	6,2	1.567.100	3,9	1.467.300	3,7	1.847.200	4,5	1.956.300	4,6
Izd.po osn.povr. sred.,unutar.duga, kredita i kamata	1.551.944	4,0	1.549.420	3,8	675.260	1,7	665.460	1,6	581.060	1,4
UKUPNO	38.819.279	100,0	39.940.550	100,0	40.111.710	100,0	41.049.060	100,0	42.520.810	100,0
Pokriće deficita iz prethodnih godina	1.630.394		22.390		45.850		368.640		474.750	
SVE UKUPNO	40.449.673		39.962.940		40.157.560		41.417.700		42.995.560	

Poglavlje 5: Proračunski prioriteti za razdoblje 2018.-2020.g.

5.1. Uvod

Proračun je glavni instrument za provođenje politika Vlade. On je sredstvo kojim se strateški ciljevi sprovode u usluge, programe i aktivnosti koje ispunjavaju socijalne i ekonomske potrebe zajednice. Sve svjetske vlade se suočavaju s problemom zahtjeva za sredstvima koji nadmašuju razinu raspoloživih sredstava pa ni Bosna i Hercegovina nije izuzetak u tom smislu. Suočena sa zahtjevima proračunskih korisnika i prioritetima koji nadilaze raspoloživa sredstva, Vlada Županije Posavske mora donijeti odluke o prioritetima unutar različitih politika. Gdje god je moguće, prioriteti bi trebali biti zasnovani na srednjoročnim i dugoročnim društvenim i ekonomskim ciljevima razvojnih politika.

U ovom poglavlju su izložene preporuke Ministarstva financija o srednjoročnim proračunskim prioritetima i početnim ograničenjima potrošnje za 2018. godinu, kao i preliminarne procjene za naredne dvije godine, koje se temelje na analizi Sektora za proračun Ministarstva financija. Ova analize se temelji na informacijama proračunskih korisnika o prioritetnim politikama i indikativnim procjenama potrošnje. Preporuke Ministarstva financija su zasnovane na objektivnoj analizi raspoloživih informacija, dok je donošenje konačnih odluka odgovornost Vlade.

Okosnica srednjoročnog okvira rashoda sažetog u ovom Dokumentu okvirnog proračuna su tri pregleda:

- Procjena proračuna po osnovnim ekonomskim kategorijama
- Planovi i ograničenja funkcionalne/sektorske potrošnje i
- Početna proračunska ograničenja za proračunske korisnike.

Tablice pregleda prioriteta i proračunske zahtjeve, na zahtjev Ministarstva financija, proračunski korisnici dostavljaju u programskom formatu. Ovi podaci služe kao informacija o proračunu kojem se nastoji unaprijediti transparentnost proračuna odnosno osigurati upravljanje proračunom zasnovano na rezultatima i programima. Međunarodna praksa pokazuje da upravo ovaj način planiranja proračuna unapređuje učinkovitost upravljanja potrošnjom u javnom sektoru.

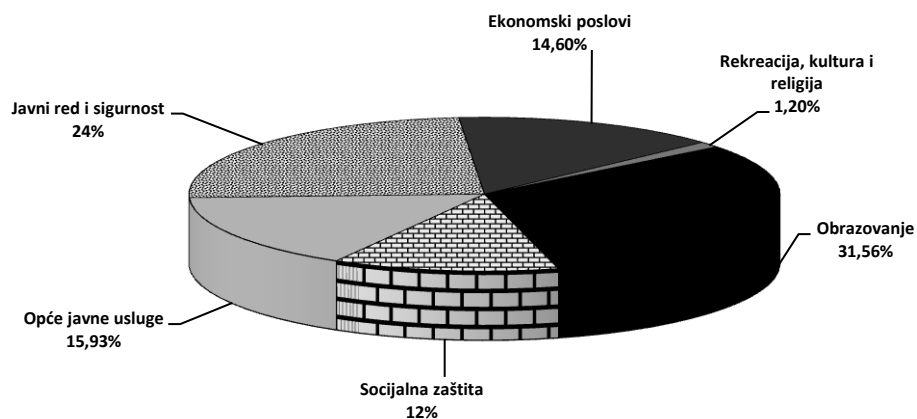
5.2. Novi trendovi u potrošnji sektora

U ovom dijelu se prikazuju trendovi u potrošnji različitih sektora, što daje dodatno obrazloženje odabira proračunskih prioriteta. Prijedlog teksta i grafikona se nalaze u nastavku.

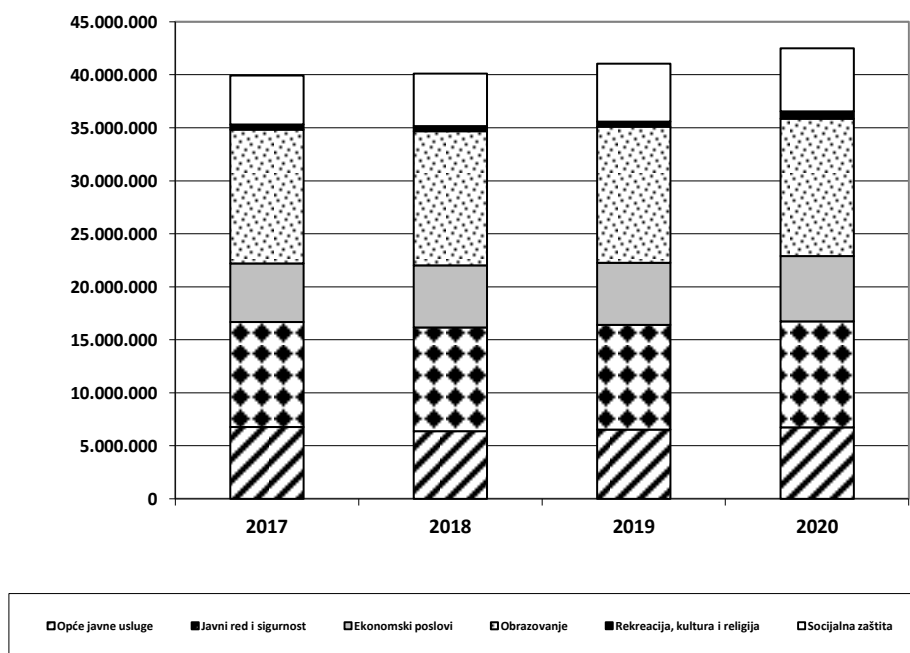
Javne usluge i infrastruktura u Federaciji Bosne i Hercegovine (što uključuje obrazovanje, kulturu, sport, institucije zakonodavne, sudske i izvršne vlasti) se financiraju i pružaju uglavnom na nižim razinama vlasti. Shodno tome, očekivati je da će ove funkcije vlade zauzeti značajan dio proračuna Županije za razdoblje 2016.-2020. godine.

Od početka fiskalne 2015. godine primjenjuje se novi Analitički kontni plan za proračun i proračunske korisnike kao i nova sintetička klasifikacija funkcija vlade (COFOG). Prema navedenoj klasifikaciji u 2017. godini najveća izdvajanja planirana su u klasi 09-Obrazovanje (31,62% ukupnog Proračuna), klasi 03-Javni red i sigurnost (24,81%) i klasi 01-Opće javne usluge (16,99%). Slična kretanja predviđaju se i u razdoblju 2018.-2020. godina. Jedina razlika koja se očekuje jest smanjivanje izdataka za opće javne usluge u 2018. godini obzirom na značajno smanjenje kreditnih obveza koje se očekuje u navedenoj godini.

Projicirana struktura potrošnje pojedinačnih sektora za narednu proračunsku godinu (2018. godinu) slijedi na Grafu 5.1 dok je na Grafu 5.2 i u Tablici 5.1. prikazana potrošnja po funkcionalnim sektorima za razdoblje 2017.-2020. godina.

Graf 5.1. Struktura planirane sektorske potrošnje Proračuna ŽP za 2018.g.

Graf 5.2. Struktura potrošnje po funkcionalnim sektorima za razdoblje 2017.-2020. godina

Tablica 5.1. Potrošnja po funkcionalnim sektorima Proračuna ŽP za razdoblje 2017.-2020.g.

Klasa/grupa	Plan	Projekcije			
	2017.	2018.	2019.	2020.	
UKUPNI RASHODI	39.940.550	40.111.710	41.049.060	42.520.810	
01 Opće javne usluge	6.784.270	6.388.110	6.538.630	6.752.830	
Izvršni i zakonodavni organi, financijski i fiskalni poslovi, vanjski poslovi (011)	6.075.440	5.688.510	5.820.230	6.012.630	
Opće usluge (013)	708.830	699.600	718.400	740.200	
03 Javni red i sigurnost	9.908.140	9.770.390	9.873.200	9.999.720	
Policijske usluge (031)	6.315.560	6.132.110	6.204.770	6.262.000	
Usluge protupožarne zaštite (032)	304.880	303.880	305.850	329.350	
Sudovi (033)	3.155.520	3.162.750	3.187.420	3.228.960	
Javni red i sigurnost n.k. (036)	132.180	171.650	175.160	179.410	
04 Ekonomski poslovi	5.502.660	5.856.610	5.852.030	6.145.100	
Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov (042)	2.521.560	2.515.580	2.556.280	2.676.460	
Ekonomski poslovi n.k. (049)	2.981.100	3.341.030	3.295.750	3.468.640	
08 Rekreatija, kultura i religija	480.000	480.000	480.000	700.000	
Usluge sporta i rekreacije (081)	250.000	250.000	250.000	400.000	
Usluge kulture (082)	50.000	50.000	50.000	100.000	
Usluge emitiranja i izdavaštva (083)	30.000	30.000	30.000	50.000	
Religijske i druge zajedničke usluge (084)	150.000	150.000	150.000	150.000	
09 Obrazovanje	12.630.810	12.657.910	12.840.700	12.949.310	
Predškolsko i osnovno obrazovanje (091)	7.732.160	7.748.770	7.910.250	8.000.950	
Srednje obrazovanje (092)	3.833.940	3.863.030	3.885.350	3.934.360	
Visoko obrazovanje (094)	280.000	280.000	280.000	320.000	
Obrazovanje n.k. (098)	784.710	766.110	765.100	694.000	
10 Socijalna zaštita	4.634.670	4.958.690	5.464.500	5.973.850	
Socijalna zaštita n.k. (109)	4.634.670	4.958.690	5.464.500	5.973.850	

5.3. Pregled prioriteta proračunskih korisnika

Ministarstvo financija Županije Posavske je početkom svibnja 2017. godine dostavilo Proračunske instrukcije br. 1 svim proračunskim korisnicima Županije i pritom im dalo rok do konca svibnja za popunjavanje Tablica pregleda prioriteta i njihovu dostavu Ministarstvu financija. Svrha ovih tablica je da se korisnicima da mogućnost sudjelovanja u izradi Dokumenta okvirnog proračuna predstavljajući svoje glavne prioritete u raspodjeli sredstava za predstojeće srednjoročno razdoblje, u skladu s ekonomskim i socijalnim ciljevima politika Županije.

Kao dio ovog procesa od proračunskih korisnika se tražilo da pripreme četiri tablice koristeći jednostavnu programsku formu za alociranje troškova po svakom programu razvrstanom po ekonomskoj klasifikaciji. U Tablici 0. proračunski korisnici su trebali definirati svoju programsku strukturu uključujući strateške ciljeve, programe, programske ciljeve i pokazatelje učinka. Tablica 1. se odnosila na sažetak postojećih programa, aktivnosti i usluga koje pruža proračunski korisnik uz navođenje kako financijskih tako i nefinancijskih pokazatelja učinkovitosti programa odobrenih u Proračunu za 2017. godinu te procijenjenih u razdoblju 2018.-2020. godine. Moguće nove prijedloge visokoprioritetne potrošnje, koje će Vlada Županije Posavske razmatrati, korisnici su trebali unijeti u Tablicu 2. a u Tablicu 3. sažetke predloženih opcija uštede od niskoprioritetnih programa i programa koji ne ostvaruju željene rezultate. Informacije dostavljene u ove četiri tablice potom se konsolidiraju po programima i po ekonomskoj klasifikaciji u Tablicama 4. i 5. dok se bilanca proračunskog korisnika prikazuje u Tablici 6.

Dostavljene informacije korištene su kao ulazni elementi pri određivanju prioriteta za alokaciju proračunskih sredstava na one programe i aktivnosti koji najviše doprinose ostvarenju najvažnijih ekonomskih i socijalnih politika.

U nastavku je dat sažeti prikaz (Tablica 5.2.) potrebnih dodatnih sredstava koje zahtijevaju proračunski korisnici u odnosu na proračun Županije Posavske za 2017. godinu.

Tablica 5.2. Zahtijevana dodatna sredstva za razdoblje 2018.-2020.g.

u 000 KM

RB	Proračunski korisnik	Plan	Zahtjevi za dodatnim sredstvima u 000				Ukupna sredstva		
		2017.	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.	
1.	Skupština	830,46	-51,8	+0,2	+0,2	778,67	778,87	779,07	
2.	Vlada Županije Posavske	2.554,66	+267,4	+1,2	+1,1	2.822,10	2.823,30	2.824,40	
3.	Ured za raseljene	64,19	0,0	0,0	0,0	64,19	64,19	64,19	
4.	Ured za zakonodavstvo	69,41	+21,8	-12,9	+0,4	91,20	78,30	78,70	
5.	Služba za odnose s javnošću	92,58	-2,2	0,0	0,0	90,40	90,40	90,40	
6.	Ured za gospodarski razvoj ŽP	128,49	+65,7	-2,6	+1,3	194,20	191,55	192,85	
7.	Zajednička služba Vlade	708,83	+0,8	+8,8	+8,8	709,60	718,40	727,20	
8.	Ministarstvo unutarnjih poslova	6.315,56	-113,5	-60,0	+20,0	6.202,11	6.142,11	6.162,11	
9.	Ministarstvo pravosuđa i uprave	132,18	+42,5	0,0	0,0	174,65	174,65	174,65	
10.	Općinski sud Orašje	1.641,8	+80,3	+6,0	+6,0	1.722,09	1.728,09	1.734,13	
11.	Općinsko pravobraniteljstvo Orašje	41,54	+12,6	-3,8	+0,2	54,12	50,32	50,53	
12.	Općinsko pravobraniteljstvo Odžak	36,75	+14,3	0,0	0,0	51,00	51,00	51,00	
13.	Zavod za pružanje pravne pomoći	70,43	+0,4	+0,4	+0,4	70,80	71,20	71,60	
14.	Ministarstvo gospodarstva i prost. uređenja	1.116,09	+101,4	0,0	+0,5	1.217,45	1.217,45	1.217,90	
15.	Ministarstvo financija	2.335,65	-740,3	-106,6	-0,9	1.595,36	1.488,81	1.487,95	
16.	Min.zdravstva, rada i socijalne politike	3.347,15	+1.026,5	0,0	0,0	4.373,67	4.373,67	4.373,67	
17.	Min.prometa, veza, turizma i zaštite okoliša	1.322,94	+244,6	0,0	0,0	1.567,50	1.567,50	1.567,50	
18.	Min.poljopr. vodoprivrede i šumarstva	2.521,56	+110,3	+27,5	+2,1	2.631,86	2.659,39	2.661,49	
19.	Min.prosvjete, znanosti, kulture i športa ⁵	13.110,81	+281,6	-114,4	+3,8	13.392,36	13.277,97	13.281,77	
20.	Ministarstvo branitelja	1.287,52	+152,6	+10,0	+99,7	1.440,12	1.450,12	1.549,80	
21.	Agencija za privatizaciju	139,67	+47,4	0,0	0,0	187,10	187,10	187,10	
22.	Uprava za civilnu zaštitu	304,88	0,0	0,0	0,0	304,88	304,88	304,88	
23.	Kantonalni sud Odžak	682,67	+5,3	0,0	0,0	688,00	688,00	688,00	
24.	Županijsko pravobraniteljstvo	84,48	+0,6	0,0	0,0	85,10	85,10	85,10	
25.	Kantonalno tužiteljstvo	597,85	+23,6	+9,2	+9,4	621,46	630,69	640,06	
26.	Županijska uprava za inspekcijske poslove	402,40	0,0	0,0	0,0	402,40	402,40	402,40	
	UKUPNO:	39.940,55	+1.591,84	-236,93	+152,99	41.532,39	41.295,46	41.448,45	

Ukupan zahtjev za dodatnim sredstvima u 2017. godini iznosi 1.591.840 KM. Najveći zahtjev za većim dodatnim sredstvima u apsolutnom iznosu izložen u Tablicama pregleda prioriteta proračunskih korisnika, bio je kod Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike (preko 1,0 milijun KM više), uslijed realizacije novog programa utroška – uvođenje prava na dječji doplatak u postojećem grantu, kao i za nabavku potrebne medicinske opreme.

Značajnije povećanje u odnosu na 2017. godinu u apsolutnim iznosima tražili su i: Vlada Županije Posavske (267 tisuća KM više – upošljavanje novog djelatnika, troškova za ugovorene usluge te povećanje tekuće pričuve Vlade), Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja (oko 102 tisuće KM više – povećano izdvajanje za razvoj poduzetništva i obrta), Ministarstvo prometa, veza, turizma i

⁵ Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa s potrošačkim jedinicama: Školski centar Fra Martina Nedića Orašje, Srednja strukovna škola Orašje, Srednja škola Pere Zečevića Odžak, Osnovna škola Orašje, Osnovna škola Vladimira Nazora Odžak, Osnovna škola Ruđera Boškovića D.Mahala, Osnovna škola Fra Ilije Starčevića Tolisa, Osnovna škola Stjepana Radića O.Luka-Bok, Osnovna škola A.G.Matoša Vidovice i Osnovna škola Braće Radića Domaljevac.

zaštite okoliša (oko 282 tisuće KM više – povećana izdvajanja za tekuće i investicijsko održavanje cesta), Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa s potrošačkim jedinicama (oko 245 tisuća KM više – upošljavanje novih djelatnika i potrebna kapitalna ulaganja za škole), Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (oko 110 tisuća KM više – povećana ulaganja u uređenje poljoprivrednog zemljišta i novo upošljavanje) i Ministarstvo branitelja (oko 153 tisuće KM više – povećanje izdvajanja za branitelje i stradalnike Domovinskog rata).

Obzirom da je, kao što je već navedeno, ukupna razina zahtjeva za dodatnim sredstvima premašila razinu raspoloživih sredstava za financiranje u 2018. godini, zahtjevi su rangirani po prioritetnosti i očekivanim rezultatima, na temelju čega je izvršena alokacija sredstava.

5.4. Proračunski prioriteti po sektorima i korisnicima za razdoblje 2018.-2020. godina

Preporuke za proračunska ograničenja zasnivaju se na ograničenom rastu raspoloživih prihoda, prioritetima proračunskih korisnika kao i opcijama uštede. Ukupan proračunski okvir Županije Posavske za 2018. godinu iznosi 40.111.710 KM, 41.049.060 KM za 2019. godinu i 42.520.810 KM za 2020. godinu.

Ministarstvo financija je izvršilo pregled i analize podataka dostavljenih od strane korisnika i na temelju istih dalo svoje preporuke o gornjim granicama potrošnje za svakog korisnika (Tablica 5.3), što predstavlja ograničenje za zahtjeve korisnika koji će biti dostavljeni kasnije u proračunskom ciklusu. Kvaliteta preporuka ovisi o kvaliteti dostavljenih podataka. Uzimajući u obzir činjenice da su sredstva ograničena i da se ne mogu ispuniti svi zahtjevi proračunskih korisnika, Ministarstvo financija je koristilo, prilikom analize Tablica pregleda prioriteta, slijedeće kriterije:

RB.	Naziv kriterija	Opis
1.	Pridržavanje instrukcija i uputa Ministarstva financija	- format i vremenski okvir koji su izloženi u Proračunskim instrukcijama
2.	Analiza politika	- dosljednost politikama i prioritetima Vlade - primjerenost i izvedivost programa - učinci programa (učinci iz ranijeg razdoblja i željeni očekivani rezultati)
3.	Financijska analiza	- na čemu se zasniva procjena troškova - mogućnost definiranja opcija ušteda - izvori financiranja - ostvarenje vrijednosti za uložena sredstva za nove prijedloge visokoprioritetne potrošnje

Nakon analize dostavljenih Tablica pregleda prioriteta, u smislu pridržavanja zadanim rokovima i kvalitete dostavljenih podataka, Ministarstvo financija je utvrdilo slijedeće:

- Većina proračunskih korisnika nije u zadanom vremenskom roku dostavila tražene podatke;
- Većina proračunskih korisnika pristupa procjenama troškova bruto plaća i naknada plaća, naknada troškova zaposlenih i doprinosa poslodavca površno i bez objektivne analize potreba, čemu razlozi mogu biti nedostatak stručno obučanih djelatnika za ove analize ili namjerno ostavljanje ovih analiza za izračun Ministarstvu financija. Izračun dodatno usložnjava nedostatak detaljnih informacija o postojećoj strukturi zaposlenih i namjerama proračunskih korisnika u pogledu novih upošljavanja i/ili unaprjeđenja postojećih zaposlenika. Rješavanju ovog problema je potrebno hitno pristupiti odgovarajućim mjerama;

- Zahtjevi za dodatnom potrošnjom su bolje obrazloženi nego u prethodnim godinama, iako još uvijek nedovoljno za provedbu detaljne analize i donošenje odluka na temelju istih; proračunski korisnici moraju biti svjesni da će u uvjetima pomanjkanja financijskih sredstava samo dobro obrazložen zahtjev za povećanjem sredstava, utemeljen na realnim osnovama koje se mogu dokumentirati, ući u ozbiljnije razmatranje za dodjelu raspoloživih financijskih sredstava;
- Proračunski korisnici koji ostvaruju namjenske i/ili vlastite prihode, te oni koji apliciraju u raznim kapitalnim projektima moraju jasno naznačiti koliki iznosi navedenih sredstava se planiraju i koliki iznosi se iz tih izvora planiraju trošiti na odgovarajućim rashodnim pozicijama – te posebno naglasiti koliki iznos proračunskih sredstava je potreban za financiranje odnosno sufinanciranje poslovanja;
- Ukoliko u razmatranje uzmemo samo prihode koje Županija može realno ostvariti (bez potpora i primitaka) procjena troškova proračunskih korisnika se u većini slučajeva ne zasniva na objektivnim činjenicama, pa potražnja premašuje raspoloživa sredstva;
- Kao i u prethodnim godinama, mogućnosti potencijalnih ušteda za programe niskog prioriteta ili one s lošim učincima nisu prepoznate, pa niti jedan proračunski korisnik nije naveo predložene opcije uštede.

Ministarstvo financija je spremno u narednom razdoblju i kontinuirano izdvajati potrebno vrijeme i sredstva kako bi se proračunski korisnici još bolje u cilju dostavljanja kvalitetnijih proračunskih informacija u programskom formatu, osiguravajući dvosmjernu komunikaciju i svu potrebnu potporu (bilo organiziranjem radionica za sve proračunske korisnike bilo pojedinačnim susretima). Od ovog procesa se očekuje da osigurava sve kvalitetnije informacije koje će poslužiti kao objektivna osnova za kreiranje fiskalno i ekonomski odgovornog proračuna – sredstva pomoću kojeg se politike Vlade pretvaraju u programe i usluge u korist njenih građana.

Tablica 5.3. Gornje granice potrošnje po proračunskim korisnicima za razdoblje 2017.-2020.g.

Fkc. kod	Sektor/funkcije	Proračun za 2017.	Zahtjev za 2018.	Zahtjev za 2019.	Zahtjev za 2020.	Odobreno za 2018.	Odobreno za 2019.	Odobreno za 2020.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ukupni rashodi	39.940.550	41.532.390	41.295.460	41.448.450	40.111.710	41.049.060	42.520.810
01	Opće javne usluge	6.784.270	6.345.720	6.233.820	6.244.760	6.388.110	6.538.630	6.752.830
	10010001 Skupština Županije Posavske	830.460	778.670	778.870	779.070	778.470	780.370	796.450
	11010001 Vlada Županije Posavske	2.554.660	2.822.100	2.823.300	2.824.400	2.867.100	3.068.300	3.200.200
	11010002 Ured za raseljene	64.190	64.190	64.190	64.190	82.000	83.400	119.500
	11010003 Ured za zakonodavstvo	69.410	91.200	78.300	78.700	91.200	79.800	79.700
	11010004 Služba za odnose s javnošću	92.580	90.400	90.400	90.400	90.180	92.600	93.480
	11010005 Ured za gospodarski razvoj ŽP	128.490	194.200	191.550	192.850	189.200	191.550	193.950
	12010001 Zajednička služba Vlade	708.830	709.600	718.400	727.200	699.600	718.400	740.200
	16010001 Ministarstvo financija	2.335.650	1.595.360	1.488.810	1.487.950	1.590.360	1.524.210	1.529.350
03	Javni red i sigurnost	9.908.140	9.974.210	9.926.040	9.962.060	9.770.390	9.873.200	9.999.720
	13010001 Ministarstvo unutarnjih poslova	6.315.560	6.202.110	6.142.110	6.162.110	6.132.110	6.204.770	6.262.000
	14010001 Ministarstvo pravosuđa i uprave	132.180	174.650	174.650	174.650	171.650	175.160	179.410
	14020003 Općinski sud Orašje	1.641.800	1.722.090	1.728.090	1.734.130	1.615.300	1.626.720	1.649.210
	14050001 Općinsko pravobraniteljstvo Orašje	41.540	54.120	50.320	50.530	49.120	50.320	50.880
	14050002 Općinsko pravobraniteljstvo Odžak	36.750	51.000	51.000	51.000	50.000	51.220	51.940
	14060001 Zavod za pružanje pravne pomoći	70.430	70.800	71.200	71.600	70.430	71.750	72.580
	23010001 Uprava za civilnu zaštitu ŽP	304.880	304.880	304.880	304.880	303.880	305.850	329.350
	24010001 Kantonalni sud Odžak	682.670	688.000	688.000	688.000	686.050	690.400	699.050
	26010001 Županijsko pravobraniteljstvo	84.480	85.100	85.100	85.100	84.100	85.450	86.800
	27010001 Kantonalno tužiteljstvo	597.850	621.460	630.690	640.060	607.750	611.560	618.500
04	Ekonomski poslovi	5.502.660	6.006.310	6.033.840	6.036.390	5.856.610	5.852.030	6.145.100
	15010001 Minist.gospodarstva i prost.uređenja	1.116.090	1.217.450	1.217.450	1.217.900	1.214.090	1.218.350	1.320.670
	18010001 Minist.prometa,veza,turiz.izašt.okoliša	1.322.940	1.567.500	1.567.500	1.567.500	1.537.640	1.543.750	1.608.970
	19010001 Minist.poljopr., vodopr. i šumarstva	2.521.560	2.631.860	2.659.390	2.661.490	2.515.580	2.556.280	2.676.460
	22010001 Agencija za privatizaciju	139.670	187.100	187.100	187.100	187.100	188.800	191.500
	28010001 Žup.uprava za inspeksijske poslove	402.400	402.400	402.400	402.400	402.200	344.850	347.500
08	Rekreacija, kultura i religija	480.000	480.000	480.000	480.000	480.000	480.000	700.000
	20010001 Minist.prosvj., znanosti kulture i športa	480.000	480.000	480.000	480.000	480.000	480.000	700.000
09	Obrazovanje	12.630.810	12.912.360	12.797.970	12.801.770	12.657.910	12.840.700	12.949.310
	20010001 Minist.prosvj., znanosti kulture i športa	1.079.710	1.065.760	1.066.620	1.066.620	1.061.110	1.060.100	1.069.000
	20020002 SŠ P.Zečevića Odžak	1.470.870	1.409.870	1.409.870	1.409.870	1.389.870	1.414.910	1.428.010
	20020003 ŠC fra M.Nedića Orašje	1.309.780	1.419.580	1.339.780	1.339.780	1.384.580	1.394.450	1.408.800
	20020004 SSŠ Orašje	1.048.290	1.088.580	1.088.580	1.088.580	1.083.580	1.070.990	1.082.550

Tablica 5.3. (nastavak)

Fkc. kod	Sektor/funkcije	Proračun za 2017.	Zahtjev za 2018.	Zahtjev za 2019.	Zahtjev za 2020.	Odobreno za 2018.	Odobreno za 2019.	Odobreno za 2020.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	20030001 OŠ Orašje	1.232.900	1.262.900	1.262.900	1.262.900	1.229.900	1.267.750	1.277.600
	20030002 OŠ V.Nazora Odžak	2.553.990	2.576.990	2.576.990	2.576.990	2.546.990	2.586.800	2.607.250
	20030003 OŠ R.Boškovića Donja Mahala	685.700	720.700	685.700	685.700	683.700	693.400	696.700
	20030004 OŠ fra I.Starčevića Tolisa	963.050	968.930	965.930	965.930	954.930	970.600	977.100
	20030005 OŠ S.Radića O.Luka-Bok	1.065.820	1.084.000	1.089.000	1.089.000	1.058.700	1.082.700	1.091.300
	20030006 OŠ A.G.Matoša Vidovice	506.000	563.350	579.900	583.700	551.850	563.500	569.500
	20030007 OŠ Braće Radića Domaljevac	714.700	751.700	732.700	732.700	712.700	735.500	741.500
10	Socijalna zaštita	4.634.670	5.813.790	5.823.790	5.923.470	4.958.690	5.464.500	5.973.850
	17010001 Minist.zdravstva rada i soc.politike	3.347.150	4.373.670	4.373.670	4.373.670	3.672.170	4.074.900	4.381.100
	21010001 Ministarstvo branitelja	1.287.520	1.440.120	1.450.120	1.549.800	1.286.520	1.389.600	1.592.750

5.5. Analiza proračunskih prioriteta

Ministarstvo financija je utvrdilo preliminarni nacrt Proračuna Županije Posavske za 2018. godinu na temelju kvalitete informacija koje su sadržane u Tablicama pregleda prioriteta proračunskih korisnika, kao i ukupnog okvira raspoloživih prihoda. Preliminarnim nacrtom proračuna određene su početne gornje granice rashoda za svakog proračunskog korisnika za naredne tri godine, uzimajući u obzir identificirane ciljeve i predložene prioritete potrošnje.

U Tablicama 5.1 i 5.3 je dat kratak pregled sektorskih i individualnih ograničenja. U nastavku tekstu su izložena dodatna obrazloženja proračunskih prioriteta po sektorima.

U narednoj fiskalnoj godini očekuje se da se prihodovna strana proračuna neće značajno promijeniti u odnosu na planirano za 2017. godinu. Porezni prihodi bi trebali biti nešto veći nego u 2017. godini (za oko 0,8%), dok bi neporezni prihodi (ovisno o namjenskoj potrošnji do konca 2017. godine) trebali biti manji od planiranih u 2017. godini (oko 0,8% manji). Tekuće potpore Proračunu Županije Posavske iz federalnog Proračuna za redovito funkcioniranje planirane su u razdoblju 2018.-2020. godina u apsolutnim iznosima od 2,7 milijuna KM, 1,5 milijuna KM i 0,5 milijuna KM respektivno. Međutim, s određenom dozom zadržke potrebno je uzeti realizaciju ovih potpora, te poslovanje i popratna izdvajanja usmjeravati na prihode čija se realizacija može očekivati s određenom izvjesnošću.

Uvažavajući sve prethodno navedeno, u 2018. godini izdaci za plaće i naknade troškova zaposlenih, doprinose poslodavaca i ostale doprinose povećavati će se samo za minuli rad, uzimajući u obzir posljednje povećanje osnovice za obračun plaća zaposlenih (osim sudaca, tužitelja i stručnih suradnika u pravosuđu) i planirana nova upošljavanja. Kao i u prethodnim godinama, planirano je angažiranje mladih obrazovanih osoba po osnovi ugovora o volonterskom radu. U ovom segmentu rashoda ne očekuju se značajne oscilacije u slijedećem srednjoročnom razdoblju.

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge, kao i izdaci za plaće i naknade troškova zaposlenih te doprinose poslodavca, se u razdoblju 2018.-2019. godina neće značajno mijenjati u odnosu na plan 2017. godine. Ovdje se zapravo radi o neznatnim korekcijama u planiranju izdataka za materijal, sitan inventar i usluge (kretanje cijena energenata, telekomunikacijskih usluga i ostalo). Tek u 2020. godini, obzirom na optimističniji plan prihoda, može se planirati povećanje navedenih izdataka za oko 5% u odnosu na prethodne godine.

Na poziciji Tekući transferi (skupa s proračunskim pričuvama) je u 2018. godini planirano povećanje od oko 7,7. Povećano izdvajanje za tekuće pričuve planirano je u 2018. godini (9,8% veće od plana 2017. godine), dok će u razdoblju 2019.-2020. godina izdaci za tekuće pričuve ostati na rzini plana za 2018. godinu. U okviru povećanja grantovskog izdvajanja u 2018. godini povećati će se izdvajanja za niže razine vlasti, zdravstvene i socijalne potrebe, razvoj poduzetništva i obrta i izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju, te će se uvesti novo grantovsko izdvajanje za subvencioniranje stambenih kredita stanovništva. U 2019. godini povećati će se izdvajanja za zdravstvene institucije i centre za socijalni rad, branitelje i stradalnike Domovinskog rata, te daljnje povećanje grantova za zdravstvene i socijalne potrebe i subvencije financijskim institucijama. Porastom planiranih prihoda u 2020. godini otvoriti će se mogućnost za povećanje, pored navedenih grantovskih pozicija, i izdvajanja za zaštitu okoliša, financiranje višeg i visokog obrazovanja, šport i kulturu, povratak raseljenih osoba, sufinanciranje osnovnog i srednjeg obrazovanja djece s posebnim potrebama, zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, informiranje i uređenje poljoprivrednog zemljišta

Kapitalna izdvajanja će se u 2018. godini smanjiti za 6,4%. Kapitalni grantovi će u 2018. godini ostati na istoj razini kao i u planu za 2017. godinu, u 2019. godini će se povećati za 25% a u 2020. godini povećati za 20%. Ovakva politika izdvajanja sukladna je strateškim opredjeljenjima Vlade Županije Posavske. U 2018. godini smanjiti će se izdvajanja za nabavku stalnih sredstava za 8,6%, a potrošnja planiranih sredstava će se najvećim dijelom odnositi na rekonstrukciju i investicijsko održavanje cesta, nabavku stalnih sredstava u obliku prava (ulaganja u tuđa stalna sredstva) te sporadične nabavke opreme kod proračunskih korisnika. Obzirom da zahtjevi za nabavku stalnih sredstava proračunskih korisnika za 2018. godinu premašuju raspoložive iznose za potrošnju (osobito u okviru obrazovanja) i dalje će se forsirati politika aktivnog sudjelovanja u projektima na federalnoj i državnoj razini te projektima EU. S poboljšanjem planiranog proračunskog priliva (osobito u 2020. godini) moći će se veći dio proračunskih sredstava namijeniti kapitalnoj potrošnji proračunskih korisnika.

Izdaci za otplate dugova (pri čemu se misli na otplatu domaćeg pozajmljivanja te kamate i naknade za domaće pozajmljivanje OPEC kredita, kredita Export-Import banke Koreja i kredita Austrijske centralne banke) u razdoblju od 2018. do 2020. godine predstavljati će manje opterećenje na Proračun Županije Posavske, obzirom da će se kredit MMF-a u cijelosti otplatiti u 2017. godini, a kredit OPEC fonda u 2019. godini. Tako će se u 2018. godini za ove namjene izdvojiti oko 1,7% ukupnog Proračuna. U 2019. godini kreditno opterećenje će dalje pasti pa će u toj godini izdaci za kamate i otplate glavnica iznositi 1.6% ukupnog Proračuna, a u 2020. godini oko 1,4%. Dakle, u razdoblju 2018.-2020. godina za otplate dugova iz Proračuna će trebati izdvojiti ukupno oko 1,92 milijuna KM.

Uvodne napomene u obrazloženje funkcijske potrošnje

U svim sektorima planira se u razdoblju 2018.-2020 godina neznatno povećanje izdataka za bruto plaće i doprinose poslodavca za obračun minulog rada te planirana upošljavanja novih djelatnika. Ministarstvo financija Županije Posavske, kao i do sada, smatra da se broj uposlenih u proračunskim korisnicima ne bi trebao dalje povećavati.

Zajedničko za sve sektore je i da planirano kretanje izdataka za materijal, sitan inventar i usluge u razdoblju 2018.-2020. godina najvećim dijelom ostaje na razini planiranog u 2017. godini, obzirom da je mišljenje Ministarstva financija da utvrđena razina predstavlja minimum potrebnih sredstava za normalno funkcioniranje proračunskih korisnika. Planirane korekcije na više rezultat su usklađivanja s kretanjem cijena energenata, telekomunikacijskih usluga i ostalih cijena koje utječu na izdvajanja za materijal, sitan inventar i usluge.

Kapitalna potrošnja će se u 2018. u odnosu na 2017. godinu smanjiti, najprije zbog smanjenja izdvajanja za nabavku osnovnih sredstava. Ovo smanjenje će se različito odraziti na proračunske korisnike i najviše će se uočiti u sektoru obrazovanja, odnosno kod škola, kod kojih će se kapitalna ulaganja ograničiti na razinu primljenih namjenskih sredstava.

01 - Opće javne usluge

Očekivana potrošnja Županije Posavske na opće javne usluge u 2018. godini iznosi 6.388.110 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose 6.538.630 KM u 2019. godini i 6.752.830 KM u 2020. godini. U odnosu na planirano u 2017. godini u narednoj fiskalnoj godini opće javne usluge će raspolagati s oko 5,8% manje sredstava. U 2018. godini struktura izdataka za opće javne usluge će biti slijedeća:

Izvršni i zakonodavni organi, financijski i fiskalni poslovi, vanjski poslovi (89,05%) i Opće usluge (10,95%).

03 –Javni red i sigurnost

Očekivana potrošnja Županije Posavske na javni red i sigurnost u 2018. godini iznosi 9.770.390 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose: 9.873.200 KM u 2019. godini i 9.999.720 KM u 2020. godini. U skupini usluga javnog reda i sigurnosti nalaze se proračunski korisnici: Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa i uprave s potrošačkim jedinicama (kojima su pridruženi i Kantonalni sud Odžak, Županijsko pravobraniteljstvo te Kantonalno tužiteljstvo) i Uprava za civilnu

zaštitu Županije Posavske. Struktura izdataka za javni red i sigurnost u 2018. godini će biti slijedeća: Policijske usluge (62,76%), Usluge protupožarne zaštite (3,11%), Sudovi (32,37%) i Javni red i sigurnost n.k. (1,76%).

04–Ekonomski poslovi

Očekivana potrošnja Županije Posavske na ovaj sektor u 2018. godini iznosi 5.856.610 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose: 5.852.030 KM u 2019. godini i 6.145.100 KM u 2020. godini. Iznos za 2018. godinu prikazuje rast od 6,4% u odnosu na 2017. godinu. U skupini ekonomskih poslova djeluju proračunski korisnici: Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja, Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Agencija za privatizaciju i Županijska uprava za inspekcijske poslove. Struktura izdataka za ekonomske poslove u 2018. godini će biti slijedeća: Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov (42,95%) i Ekonomski poslovi n.k. (57,05%).

08–Rekreacija, kultura i religija

Očekivana potrošnja Županije Posavske na kulturu, rekreaciju i religiju u 2018. godini iznosi 480.000 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose 480.000 KM u 2019. godini i 700.000 KM u 2020. godini. Struktura izdataka za rekreaciju, kulturu i religiju u 2018. godini će biti slijedeća: Usluge sporta i rekreacije (52,08%), Usluge kulture (10,42%), Usluge emitiranja i izdavaštva (6,25%) i Religijske i druge zajedničke usluge (31,25%).

09–Obrazovanje

Očekivana potrošnja Županije Posavske na obrazovanje u 2018. godini iznosi 12.657.910 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose: 12.840.700 KM u 2019. godini i 12.949.310 KM u 2020. godini. Struktura izdataka za obrazovanje u 2018. godini će biti slijedeća: Predškolsko i osnovno obrazovanje (61,22%), Srednje obrazovanje (30,52%), Visoko obrazovanje (2,21%) i Obrazovanje n.k. (6,05%).

10 – Socijalna zaštita

Očekivana potrošnja Županije Posavske na socijalnu zaštitu u 2018. godini iznosi 4.958.690 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose: 5.464.500 KM u 2019. godini i 5.973.850 KM u 2020. godini. Sveukupni izdaci za socijalnu zaštitu u 2018. godini odnose se na kategoriju Socijalna zaštita n.k. (100,0%).

Prilog 1.: Okvirna fiskalna tablica Županije Posavske za razdoblje 2016.-2020.g. (u KM)

	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
UKUPNI PRIHODI, PRIMICI I FINANCIRANJE	56.742.674	54.255.420	54.885.260	56.276.900	58.025.960
Prihodi Županije	40.449.673	39.962.940	40.157.560	41.417.700	42.995.560
Porezni prihodi Županije	34.947.334	33.587.730	33.856.060	36.476.300	39.259.560
Prihodi od neizravnih poreza	29.373.737	28.178.820	28.087.640	30.630.090	33.326.940
Porez na plaću i porez na dohodak	2.761.699	2.625.080	2.828.620	2.868.180	2.911.150
Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	2.525.727	2.503.780	2.658.800	2.696.030	2.736.470
Ostali porezni prihodi	286.171	280.050	281.000	282.000	285.000
Neporezni prihodi Županije	2.909.586	2.661.010	2.640.000	2.510.000	2.555.000
Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine	98.972	101.060	75.000	90.000	85.000
Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	2.435.909	2.196.000	2.200.000	2.050.000	2.100.000
Novčane kazne	374.705	363.950	365.000	370.000	370.000
Grantovi za Županiju	2.389.013	3.712.900	3.660.000	2.430.000	1.180.000
Tekuće i kapitalne potpore proračunu županije	2.389.013	3.712.900	3.660.000	2.430.000	1.180.000
Prihodi po osnovi zaostalih obveza	202.236	1.300	1.500	1.400	1.000
Kapitalni primici	1.504	0	0	0	0
Prihodi općina	16.293.001	14.292.480	14.727.700	14.859.200	15.030.400
Porezni prihodi općina	5.957.350	5.711.270	5.871.460	6.271.760	6.682.080
Prihodi od neizravnih poreza	4.226.340	4.049.950	4.063.200	4.431.000	4.821.130
Porez na plaću i porez na dohodak	1.443.374	1.374.000	1.491.110	1.512.010	1.534.600
Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	1.077	2.000	2.600	3.100	3.100
Ostali porezni prihodi	286.559	285.320	314.550	325.650	323.250
Neporezni prihodi općina	5.302.095	4.941.210	4.597.000	4.901.000	4.851.000
Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine	2.439.084	2.432.090	2.409.000	2.460.000	2.460.000
Naknade, pristojbe i kazne	2.827.447	2.486.920	2.150.000	2.400.000	2.350.000
Novčane kazne	35.564	22.200	38.000	41.000	41.000
Grantovi općinama i kapitalni primici	5.033.556	3.640.000	4.259.240	3.686.440	3.497.320
Potpore proračunu općina i kapitalni primici	5.033.556	3.640.000	4.259.240	3.686.440	3.497.320
Primljeni krediti i zajmovi	0	0	0	0	0
UKUPNI RASHODI I IZDACI	54.635.945	54.233.030	54.839.410	55.908.260	57.551.210
Rashodi županije	38.819.279	39.940.550	40.111.710	41.049.060	42.520.810
Troškovi plaća (plaće, naknade, doprinosi)	21.003.919	22.590.840	22.957.560	23.006.400	23.133.150
Troškovi materijala i usluga	4.372.751	4.503.190	4.536.590	4.520.000	4.735.300
Tekući transferi i proračunske pričuve	9.476.397	9.730.000	10.475.000	11.010.000	12.115.000
Kapitalna ulaganja	2.414.268	1.567.100	1.467.300	1.847.200	1.956.300
Izdaci po osnovi kredita i kamata	1.551.944	1.549.420	675.260	665.460	581.060
Rashodi općina	15.816.666	14.292.480	14.727.700	14.859.200	15.030.400
Troškovi plaća (plaće, naknade, doprinosi)	3.858.120	4.037.000	4.142.100	4.165.900	4.187.100
Troškovi materijala i usluga	3.309.347	3.237.720	3.270.100	3.303.300	3.303.300
Tekući transferi i proračunske pričuve	4.252.776	3.514.900	3.725.500	3.750.000	3.800.000
Kapitalna ulaganja	4.329.571	3.412.860	3.500.000	3.550.000	3.650.000
Izdaci po osnovi kredita i kamata	66.852	90.000	90.000	90.000	90.000
(Prihodi sa grantovima – Rashodi = Proračunska bilanca po obveznoj osnovi)	2.106.729	22.390	45.850	368.640	474.750

Prilog 2.: Gornje granice rashoda po proračunskom korisniku za 2018. godinu (u KM)

RB	Organiz. kod	Naziv	Proračun za 2017.	Gornja granica za 2018.
	1	2	3	4
		Ukupni rashodi	39.940.550	40.111.710
1.	10010001	Skupština Županije Posavske	830.460	778.470
2.	11010001	Vlada Županije Posavske	2.554.660	2.867.100
3.	11010002	Ured za raseljene	64.190	82.000
4.	11010003	Ured za zakonodavstvo	69.410	91.200
5.	11010004	Služba za odnose s javnošću	92.580	90.180
6.	11010005	Ured za gospodarski razvoj ŽP	128.490	189.200
7.	12010001	Zajednička služba Vlade	708.830	699.600
8.	13010001	Ministarstvo unutarnjih poslova	6.315.560	6.132.110
9.	14010001	Ministarstvo pravosuđa i uprave	132.180	171.650
10.	14020003	Općinski sud Orašje	1.641.800	1.615.300
11.	14050001	Općinsko pravobraniteljstvo Orašje	41.540	49.120
12.	14050002	Općinsko pravobraniteljstvo Odžak	36.750	50.000
13.	14060001	Zavod za pružanje pravne pomoći	70.430	70.430
14.	15010001	Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja	1.116.090	1.214.090
15.	16010001	Ministarstvo financija	2.335.650	1.590.360
16.	17010001	Ministarstvo zdravstva rada i socijalne politike	3.347.150	3.672.170
17.	18010001	Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša	1.322.940	1.537.640
18.	19010001	Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	2.521.560	2.515.580
19.	20010001	Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa	1.559.710	1.541.110
20.	20020002	Srednja škola Pere Zečevića Odžak	1.470.870	1.389.870
21.	20020003	Školski centar fra Martina Nedića Orašje	1.309.780	1.384.580
22.	20020004	Srednja strukovna škola Orašje	1.048.290	1.083.580
23.	20030001	Osnovna škola Orašje	1.232.900	1.229.900
24.	20030002	Osnovna škola Vladimira Nazora Odžak	2.553.990	2.546.990
25.	20030003	Osnovna škola Ruđera Boškovića Donja Mahala	685.700	683.700
26.	20030004	Osnovna škola Fra Ilije Starčevića Tolisa	963.050	954.930
27.	20030005	Osnovna škola Stjepana Radića Oštra Luka-Bok	1.065.820	1.058.700
28.	20030006	Osnovna škola A.G.Matoša Vidovice	506.000	551.850
29.	20030007	Osnovna škola Braće Radića Domaljevac	714.700	712.700
30.	21010001	Ministarstvo branitelja	1.287.520	1.286.520
31.	22010001	Agencija za privatizaciju	139.670	187.100
32.	23010001	Uprava za civilnu zaštitu ŽP	304.880	303.880
33.	24010001	Kantonalni sud Odžak	682.670	686.050
34.	26010001	Županijsko pravobraniteljstvo	84.480	84.100
35.	27010001	Kantonalno tužiteljstvo	597.850	607.750
36.	28010001	Županijska uprava za inspekcijske poslove	402.400	402.200